

BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 30 JULI 1920

Wetsontwerp op het toezicht over de levensverzekeringsondernemingen.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

MIJNHEEREN,

I. — ALGEMEENE BESCHOUWINGEN.

In den loop der jongste jaren werd de openbare meening verontrust door de handelingen van sommige maatschappijen, die zich hier te lande, in het levensverzekeringsvak, met de zoogenaamde « volksverzekeringen » bezighouden. Die maatschappijen werven hun cliënteel aan onder de lui van ondergeschikten rang. Om, onder den mooien schijn van min of meer raadselachtige voordeelen, de door hen voorgedragen verrichtingen bij den gemeenen man ingang te doen vinden, stellen zij zich meestentijds met de gewone middelen van ruchtbaarheid niet tevreden; zij hengelen naar verzekeren met behulp van klantenjagers, die zij de volkswijken der steden, de dichtbebouwde nijverheidscentra en zelfs het platteland doen afloopen. Aangetrokken door de hooge op de prospecti aangeduide sommen, verleid door de oogenschijnlijke geringheid der inleggelden, waarvoor men hun in ruil gouden bergen belooft, teekenen de lui, zonder ze te lezen of althans zonder ze te verstaan, de polissen, die men hun voorlegt. Die polissen zijn over 't algemeen doorspekt met bedingen van rechtsverval of van nietigheid, waaraan de onderteekenaar slechts een verstrooide aandacht wijdt en die even zooveel hinderlagen zijn om de onwetende goede trouw te verschalken. Ieder stelsel van levensverzekering moet op het beginsel berusten van de gelijkwaardigheid der verbintenissen des vergekeraars en der verbintenissen des verzekerden; welnu, het schijnt dat sommige ondernemingen het als regel hebben aangenomen te hunnen voordeele die gelijkwaardigheid te doen verdwijnen, door het in werking stellen eener arglistige inrichting, die hun toelaat zooveel mogelijk premiën te innen en zoo weinig mogelijk kapitalen en renten uit te betalen. Alles hangt ten andere samen in de samenschakeling der plundermiddelen, die zij niet aarzelen te gebruiken; op gebrekkige grondslagen gevestigd, geraken zij er toe, zoo goed en zoo

kwaad als 't gaat, hun ontvangsten en uitgaven in evenwicht te houden, doch slechts met hun toevlucht tot de strafbaarste listen te nemen. Wilden zij eerlijk handelen, zij zouden het niet kunnen zonder weldra tot faillissement genoopt te zijn. Ook bestaan er ondernemingen, benevens deze door echte oplichters gesticht, die, al bieden zij zich onder een deftig uiterlijk aan, noch min noch meer dan de andere met de voorschriften der verzekeringstechniek in strijd zijn en, dienvolgens, noch min noch meer de algemeene belangen schaden.

Men staat erover verwonderd, bij de beheerraden van enkele maatschappijen van heel betwistbare waarde, namen te vinden, die nochtans alle vertrouwen moesten inboezemen. Dit kan overigens gemakkelijk verklaard worden. De echte stelregels der levensverzekering, al zijn zij ook heel eenvoudig van aard en al kan men er zich voldoende van op de hoogte zetten met behulp van de eerste beginselen der wiskunde, zijn doorgaans bij de meerderheid der beschaafde lieden onbekend. Deze onwetendheid wordt op handige wijze uitgebuit door dezen, die min of meer kreupele zaken hebben uitgedacht om ze, met financieële hulpmiddelen, ingang te doen vinden. Op den gemeenen man kunnen zulke mensen, door hunne vermeende ondervinding in 't vak, indruk maken. Het is niet moeilijk zich bij den oningewijde als kenner van het verzekeringsvak te doen doorgaan, wanneer men praktisch op de hoogte van het beroep van verzekeringsagent is ; het is ook gewoonlijk uit dit wereldje van tusschenpersonen, waaronder zich een heel groot aantal eerlijke mensen, maar ook een aantal schurftige kerels bevinden, dat de oprichters der maatschappijen van volksverzekering voortkomen. Hun bedoelingen, zuiver of niet, zijn niet voldoende om er bekwame verzekeraars van te maken, indien zij niet doordrongen zijn van de kennis der grondwaarheden, die bij de inrichting der verzekeringen moeten voorzitten ; en de kennis dezer waarheden is niet onmisbaar voor hen, die zich, al zij het ook met de grootste eerlijkheid, met het beroep van tusschenpersoon tevreden stellen. Het publiek houdt er echter dienaangaande verkeerde gedachten op na ; zoo gebeurt het dat heel deftige mensen, buiten hun weten, deelgenooten worden in min of meer verdachte zaken. De eerste slachtoffers, door de aanstokers van bedoelde zaken gemaakt, zijn somwijlen dezen, die zich laten overhalen een in schijn onberispelijken beheerraad samen te stellen.

De misbruiken door talrijke maatschappijen van volksverzekering in België bedreven, zijn herhaalde malen aan de kaak gesteld door de leden van het Parlement, door de persorganen en menschlievende personen, die, dank zij hun veelvuldige betrekkingen met de armoelijdende familiën, bijzonderlijk in staat zijn zich rekenschap te geven van de verwoestingen door de opsloppers der spaarcenten uitgericht. Er dient hier voornamelijk melding gemaakt van de ergerlijke feiten, waarop, voor zeven jaar, werd gewezen in een merkwaardig verslag door de vereeniging tot verbetering der volkswoningen (afdeeling volksspaargeld) uitgegeven.

Het oogenblik schijnt gekomen om aan deze misbruiken een einde te stellen. Bij het zoeken naar middelen om tot dit doel te geraken dient men zich echter voor een bekrompen kijk op het vraagstuk te behoeden : indien de openbare meening hoofdzakelijk door toedoen der maatschappijen van volksverzekering in opschudding werd gebracht door de kwade uitwassen eener toomlooze vrijheid, dan wil zulks niet beduiden, dat deze onhebbelijkheden uitsluitend aan dit soort van inrichtingen eigen zijn. In werkelijkheid moet, bij deze gelegenheid, het stelsel van levensverzekering, in zijn geheel genomen, worden onderzocht ; die schandalen aan 't licht gekomen ter beschaming van de ondernemingen, welke er op uit zijn de spaarcenten op te sloppen, dienen meer als een toevallige oorzaak dan als de

beweegreden tot beschermende tusschenkomst van wege de wet te worden aangezien. Inderdaad, de ongeregeldheden, die zich bij de zoogenaamde volksmaatschappijen voordoen, spruiten hieruit voort dat de ondernemingen voor levensverzekering over 't algemeen aan het openbaar toezicht ontsnappen en zich, ten nadeele van bijzondere personen aan laakbare spekulaties straffeloos mogen overgeven. In werkelijkheid zou het niet moeilijk vallen, al zijn de misbruiken misschien van minder schreeuwend aard, buiten de verdachte volksvereenigingen, verzekeringsmaatschappijen te vinden, op wier verrichtingen minstens evenveel kritiek kan worden geoefend. Het begrip volksverzekering is overigens te onduidelijk, opdat men door een wetsbepaling het werkgebied van bedoelde reglementeering zou kunnen afbakenen. Het is geen rechtsbegrip. De volksverzekeringen op het leven verschillen slechts van de andere door de geringer belangrijkheid der verzekerde sommen en de heel vergaande versnippering der premiebetalingen, twee eigenaardigheden, welke verband houden met den aard der cliënteel, d. i. met een onzeker, buiten de zaak gelegen bestanddeel en dus niet met wat tot het wezen zelf van de technische inrichting der verzekering behoort.

Als dusdanig doet het vraagstuk zich in zijn ganschen omvang voor : vooraf dient, om redenen van algemeene toepassing, het beginsel van toezicht op de ondernemingen van levensverzekering gewettigd ; daarna moet dit toezicht ingericht worden, onder voorwaarden, die, zonder de normale ontwikkeling der eerlijke ondernemingen te hinderen en aan het gewettigde initiatief van dezen, die ze beheeren, te schaden, toelaten het publiek tegen bedrog te vrijwaren en de gewetenlooze mededinging te dooden, waarmede ten huidige dage eerlijke vereenigingen vanwege zekere maatschappijen te kampen hebben.

Het beoogde doel zou echter niet kunnen bereikt worden door een eenvoudige herziening der wetsbepalingen, die op 't oogenblik het verzekeringsverdrag beheerschen. De wet van 11 Juni 1874 is ongetwijfeld heel wat verouderd. Er zal een dag komen dat ze opnieuw onder handen zal moeten genomen worden. Deze wet houdt echter alleen verband met de persoonlijke betrekkingen tusschen een gegeven verzekeraar en een gegeven verzekerde. Met uitzondering van artikel 2, waarin op heel lakonische wijze van onderlinge verzekering sprake is, laat voormelde wet de collectiviteit van risikos terzijde, die door de groep aan risikos blootgestelde personen verwezenlijkt wordt en waarmede nochtans iedere welkdanige verzekering rekenschap houdt. Welnu, juist in de inrichting dezer collectiviteit, alsmede in de samenstelling en het beheer der door de stortingen van de leden gevormde kapitalen, bestaat eigenlijk gezegd, het verzekeringsbedrijf uitgeoefend 't zij door een handelsvennootschap 't zij door een onderlinge vereeniging.

De eerlijkheid der berekeningen, die vervat zijn in wat men zou kunnen noemen het « zakenplan » der onderneming, en bijgevolg de eerlijkheid der door de polissen bepaalde voorwaarden, eenerzijds, en, anderzijds, de zekerheid der toekomstige uitvoering van de verdragen, die, men vergete het niet, alhier gewoonlijk op langen termijn gesloten worden, berusten ten slotte op de technische volmaaktheid der verrichtingen en op het financieel vermogen der verzekeringsinrichting. Het verdrag van levensverzekering vertoont al de eigenschappen der toetredingsverdragen. Het voorziet geen enkele werkelijke betwisting nopens de meerderheid der bepalingen van de verbintenis. Van 't oogenblik af dat de verzekeringnemer zijn keus gedaan heeft uit de eenige hem voorgestelde typen van verzekering, onderwerpt hij zich door het feit zelf aan de vooraf vastgestelde bedingen der polis en aan de onveranderlijke tariefvoorwaarden. Indien hij het wou,

dan zou hij toch de werkelijke bestanddeelen der verrichtingen niet kunnen opsporen. Hij zou zich inderdaad moeten kunnen rekenschap geven van het mekanisme, dat het gansche door de instelling behandelde zaken-komplex schraagt, waartoe zelfs een deskundige slechts kan komen na bestudeering van zekere grondgegevens, die niet te vinden zijn in de enkele bekendmakingen, waartoe de verzekeringsondernemingen gehouden zijn, indien zij den vorm van handelsvennootschappen aannemen. Het publiek is dus overgelaten aan de eerlijkheid en de bekwaamheid der verzekeraars.

Men beseft dat, om aan de bijzondere personen de waarborgen te geven, welke zij niet in staat zijn zich te verschaffen en bij zichzelf te onderzoeken, gewone sancties, zelfs verzwaaard en duidelijker bepaald, die uit het burgerlijk recht en het strafrecht voortspuiten, niet voldoende zouden zijn, zooals de ongeldigheid van het verdrag, de eisch van onthinding, van schadevergoeding, de beteugelingstraffen voor bedrog van verschillenden aard. In de werkelijkheid worden deze sancties maar toegepast wanneer het kwaad reeds bedreven is ; over 't algemeen hebben zij, in verband met de zaak, die ons bezig houdt, maar een geringe, om niet te zeggen nietige, herstellende uitwerking. Dezelfde opmerking geldt ook, in verband met het stelsel van faillissement, voor de rechten van schuldvordering. Het faillissement bestaat slechts van 't oogenblik dat de betalingen ophouden. Welnu, een verzekeringsmaatschappij, wier inrichting en beheer door de duidelijkste gebreken gekenmerkt zijn, die haar ten slotte tot den ondergang moeten drijven, kan meesttijds, dank zij de kunstmiddelen, die de huidige wetgeving niet toelaat te treffen, jaren achtereen in een toestand van schijnbare solvabiliteit blijven voortleven, welke, in betrekking met de wet op het faillissement, in gerechtelijk opzicht voldoende geacht wordt. Op deze wijze is het publiek aan de meest ernstige gevolgen blootgesteld, zelfs tengevolge van de zekerheid, waarvan men het de illusie geeft.

Deze beschouwingen doen uitschijnen dat de geneesmiddelen tegen misbruiken slechts in de voorbehoedende reglementeering mogen gezocht worden ; dat is inderdaad het besluit, waartoe men onweerstaanbaar gedreven wordt, wanneer men van dichterbij den aard en het mekanisme der levensverzekeringen nagaat. Zooals men verder zal zien, vloeit, eerlijk gesproken, de wettigheid der behoedmiddelen voort uit de grondregels zelf der verzekeringen. Zulks zou echter niet voldoende zijn om de gegrondheid der wettelijke tusschenkomst te verklaren, indien niet ten overvloede was bewezen, dat het in de werkelijkheid mogelijk is toezicht van overheidswege te oefenen en dat men gerechtigd is er goede uitslagen van te verwachten. Welnu, er valt niet aan te twijfelen. De mogelijkheid van toezicht is, evenals de billijkheid er van gesteund op de wetenschappelijke wetten, die de verzekeringstechniek beheerschen. Voor een vervallen tot willekeur is dus hier niet te vreezen ; alles komt hierop neer dat de verzekeraars zich naar de technische regels, welke aan hun bedrijf eigen zijn, gedragen. De stipte naleving dezer regels maakt de hoofdzakelijke voorwaarde uit voor de financiële stevigheid der verzekeringsinstellingen en de eerlijkheid der verdragen, zoodat, ver van zich tegen te werken, de wiskundige volkshuishoudelijke en de gerechtelijke waarheid een harmonisch geheel vormen en elkander onderlingen steun verleen. Men denke niet dat deze gezichtspunten van zuiver theoretische waarde zijn : zij hebben de beproeving eener langdurige en beslissende ervaring doorgemaakt. Het toezicht op de private verzekeringsondernemingen werd in Zwitserland bij de bondswet van 25 Juni 1885 ingesteld ; het wordt sedert meer dan dertig jaar in den Zwitserschen bondsstaat geoefend. Het Zwitsersch toezicht, zooals het door het bondsbureau voor verzekeringen geoefend wordt, berust, wat in 't bijzonder de levensverzekeringen aangaat, op een hoofdzakelijk technischen

grondslag en blijkt, dank zij de stelregels, die daarbij tot richtsnoer dienen, even doelmatig als weinig drukkend te zijn. Het hoeft dan ook niemand te verwonderen dat de vreemde landen, die in den laatsten tijd het verzekeringsbedrijf aan wetsbepalingen onderworpen hebben, zich daarbij min of meer op een zoo uitstekend voorbeeld beroepen hebben. Het is geen roekloosheid te denken dat, buiten Zwitserland, nergens de verdiensten van het Zwitsersche voorbeeld bereikt werden. Niettegenstaande de min of meer navolging, waartoe werd overgegaan navolging die, eerlijk gezegd, slechts sedert enkele jaren in de werkelijkheid op de proef gesteld werd, dient men steeds tot het Zwitsersche voorbeeld terug te keeren om met zekerheid de waarde van het behoedstelsel te beoordeelen. Men maakt tegenwoordig misschien misbruik van de vergelijkende wetgeving, welke studie gewoonlijk tamelijk dor is, wanneer zij zich bij de vergelijking der teksten en de daarmee verband houdende wetenschappelijke theorieën bepaalt. Maar de Zwitsersche proefneming heeft juist dit kostbaar voordeel dat ze in de dagelijksche werkelijkheid, in hare feitelijke toepassing kan nagegaan worden, dank zij de merkwaardige verslagen telkenjare door het bondsbureau uitgegeven. In deze verslagen blijft men niet bij het geven van statistische tabellen en het verklaren er van. Zij bevatten ook de elementaire uiteenzetting van de voornaamste technische vraagstukken, welke de levensverzekering betreffen, de beschrijving der stelsels, waardoor de bevoegde overheid toezicht oefent, de opgave der misbruiken, welke daardoor voorgekomen of beteugeld worden. In dit laatste geval wordt nooit nagelaten de redenen te doen uitschijnen, die tot de tusschenkomst aanleiding gaven. Kortom, deze bescheiden zijn van groot belang en vormen een vatbare bron van inlichtingen waaruit zoowel de praktici van het verzekeringsvak als het publiek, in 't algemeen, kunnen putten. Deze verslagen wekken den indruk dat de Zwitsersche administratie er toe gekomen is, door stevige actie, wars van alle formalistische sleur, door een onwrikbare doordrijvingskracht en een nauwgezette onpartijdigheid, om zoo te zeggen het verzekeringsbedrijf op het gebied van den bondsstaat gezond te maken.

Wij kunnen ons dus op het gegeven voorbeeld betrouwen. Het is ons echter geoorloofd insgelijks, al zij het ook op een veel beperkter gebied, onze eigen ervaring in te roepen, die eveneens, in verband met het beginsel van voorbehoedende reglementeering, niet zonder beteekenis is. Dit beginsel werd bij ons toegepast, in een heel bijzonder opzicht, overigens, inzake verzekering tegen arbeidsongevallen. Het heeft echter bij de belanghebbenden spoedig ingang gevonden en een goeden uitslag opgeleverd. Wij kunnen dus met recht en reden bevestigen, dat wij ons niet op onbekend terrein wagen, wanneer wij thans voorstellen de private ondernemingen van levensverzekering onder toezicht der administratie te stellen.

* * *

De levensverzekering, zooals de verzekering tegen schade (verzekering van voorwerpen, verzekering van personen tegen ziekte, ongeval, invaliditeit) berust op het beginsel van schadeloosstelling voor de uitwerksels van het toeval. Een merkwaardige eigenaardigheid scheidt echter de levensverzekering van de verzekering tegen schade. Bij laatstgenoemde, de verzekering tegen brand, bij voorbeeld, is de gebeurtenis, die tot uitkeering der verzekerde som aanleiding geeft, een abnormale en onzekere gebeurtenis. Bij de levensverzekering, is deze gebeurtenis gewoon en zeker van aard. Al de gebouwen worden, zelfs in den loop van verschillende eeuwen, niet door vlammen vernield. Daarentegen, is de duur van het leven beperkt en alle menschen sterven na een zekeren tijd. Indien ieder persoon wist

wanneer hij sterven zal, dan zou er geen aanleiding tot verzekering bestaan, want verzekering veronderstelt een risico, dit is een toevallige gebeurtenis ; de vooruitziende menschen zouden bij persoonlijke kapitaalsvorming blijven, hun spaargeld tegen intrest beleggen, om er bij noodwendigheid over te beschikken of aan hun wettige erfgenamen of legatarissen over te maken. Doch niemand weet wanneer hij sterven zal ; en het is die onzekerheid, welke aan de verzekeringskombinaties toelaat in werking te treden. Hoe gebeurt zulks ? Om er zich rekenschap van te geven moet men begrip hebben van de sterftewetten.

Indien men in plaats van een of meer personen, een zeer talrijke groep menschen, allen van denzelfden leeftijd, gadeslaat, dan stelt men vast dat de voortschrijdende verdwijning, door sterfgeval, van de leden dezer groep niet op onregelmatige wijze geschiedt. Wanneer men een bepaalde bevolking en de sterfgevallen, die er zich voordoen, gadeslaat, dan kan men een tabel opmaken, die het getal overlevenden, op elken leeftijd, van een op denzelfden dag geboren groep personen bepaalt. Deze tabel geeft tegelijkertijd het getal sterfgevallen op, die telkenjare in dezelfde groep voorvallen. Dat is hetgeen men noemt een sterftetabel of een overlevingstabel. Op grond der sterftetabellen kan met vooruitzicht tewerk gegaan worden : de ondervinding heeft inderdaad bewezen dat bevolkingen van gelijkaardige samenstelling dezelfde sterftewetten volgen, op voorwaarde dat het getal waargenomen personen voldoende groot zij. De groote-getallenwet, die wetenschappelijk uit de waarschijnlijkheidsleer afgeleid wordt, kan alhier proefondervindelijk onderzocht worden.

Laat ons veronderstellen dat een vijf en twintig-jarige persoon over twintig jaar, dit is op 't oogenblik dat hij vijf en veertig jaar oud zal zijn, de beschikking over een vastgesteld kapitaal, dit is 100 frank, wil bekomen. Het eenvoudigste middel om daartoe te geraken is de belegging, tegen samengestelde rente, van een som die, na verloop van het gekozen tijdsbestek, de waarde van 100 frank zal bereiken. 100 frank, aan den rentevoet van $3\frac{1}{2}$ t. h., betaalbaar over twintig jaar, zijn op 't oogenblik fr. 50-26 waard : en dit is werkelijk de som, die door den belanghebbende dient samengesteld te worden om de veronderstelde besparing te verwezenlijken.

Indien een groot getal personen, die allen vijf en twintig jaar oud zijn, het gemeenschappelijk inzicht hebben onder dezelfde voorwaarden een daad van voorzorg te plegen, dan zal elk hunner een kleinere som dienen samen te stellen, aangezien zij niet allen meer in leven zullen zijn op het bewust oogenblik, waarop ze in het genot van 't kapitaal van 100 frank zullen treden. Zij zullen in plaats van een reeks afzonderlijke spaarverrichtingen, thans te zamen een geheel van gelijkaardige met den levensduur verband houdende verrichtingen kunnen doen, die in de bedoelde veronderstelling zoogenaamde verrichtingen tot verzekering « in geval van leven » zullen zijn. Welk is het bedrag der storting, die daartoe door hen moet gedaan worden ?

Om zulks te bepalen, dienen wij een sterftetabel na te gaan. Een der tabellen door de verzekeringsmaatschappijen gebruikt (de R. F. tabel) leert ons, dat er op 796,786 personen van vijf en twintig-jarigen leeftijd nog 685,784 op hun vijf en veertigste jaar in leven zijn. Om een kapitaal te vormen van 100 frank, betaalbaar op vijf en veertig jaar, zal een individuele storting (op vijf en twintig-jarigen leeftijd)

van fr. 50-26 $\times$ 685,784

————— dit is fr. 43-26 voldoende zijn.

796,786

Deze laatste som vertegenwoordigt de huidige waarde (aan den rentevoet van $3\frac{1}{2}$ t. h.) van 100 frank, in geval van overleven, binnen een tijds-

bestek van twintig jaar, betaalbaar aan een persoon, die aan het ingangspunt van voormeld tijdsbestek slechts vijf-en-twintig jaar oud was. Bewuste som vormt de *eenige premie* van de zoogenaamde verzekering met uitgesteld kapitaal.

Het begrip der huidige waarde eener som, welke uit te betalen is in geval zich een gegeven gebeurtenis, zooals de overleving, voordoet (anders gezegd het begrip der wetenschappelijke verwachting), houdt steeds verband met een aantal verrichtingen, zooals deze, dat de bijdragen van de personen, die den vervalldag niet bereiken, kunnen dienen om het tekort aan te vullen voor dezen, waarvan het kapitaal vorderbaar wordt.

Deze opmerking dient veralgemeend : zij geldt voor al de verrichtingen, die met den duur van 't menschelijk leven in verband staan. Hieruit volgt dat deze verrichtingen niet afzonderlijk kunnen gedaan worden ; zij kunnen slechts als deelen van een geheel, van een ondeelbare groep, opgevat worden en de groep moet talrijk genoeg zijn opdat tusschen de individueele gevallen een vergoedend evenwicht in den vorm van gemiddeld cijfer kunne ingesteld worden.

Het door ons gegeven voorbeeld is voor veelvuldige varianten vatbaar. In plaats van de verzekering van een uitgesteld kapitaal, kan men zich de vorming van een uitgestelde lijfrente, een tijdelijk uitgestelde rente, een onmiddellijk ingaande lijfrente, enz. inbeelden. Deze verschillende combinaties, die tot het type van verzekering in geval van leven behooren, steunen steeds op hetzelfde beginsel ; slechts de toepassingen veranderen.

De verzekeringen tegen sterfgeval zijn insgelijks voor verschillende modaliteiten vatbaar ; verzekeringen voor den heelen levensduur, tijdelijke verzekeringen, uitgestelde verzekeringen, enz. ; deze verzekeringen worden ook heel dikwijls met de verschillende vormen van verzekering in geval van leven vermengd (z. g. gemengde verzekeringen). Om er de werking van te begrijpen zal het voldoende zijn de zoogezegde verzekering voor den heelen levensduur tot voorbeeld te nemen.

Het vraagstuk bestaat hier in het opzoeken der som (eenige premie), door een persoon van gestelden leeftijd te betalen, met het doel bij zijn dood ten bate zijner erfgenamen of van welk ander door hem aangeduiden persoon, een bepaald kapitaal (of een bepaalde lijfrente) te vormen. De sterftetabel geeft ons, voor een groep personen van vijf en twintig jarigen leeftijd, bij voorbeeld, het getal dezer personen op die sterven na één, twee, drie jaar..., enz., tot volledige verdwijning van de groep. Het is gemakkelijk om, voor ieder der opeenvolgende jaren, het gezamenlijk bedrag vast te stellen der sommen die, tengevolge der in het jaar voorgevallen overlijdens, dienen betaald en, aan een overeengekomen rentevoet, de huidige waarde dezer reeks van jaarlijksche betalingen te berekenen. De som dezer huidige waarden, door het in de sterftetabel aangeduid oorspronkelijk getal levensden van vijf en twintig jarigen leeftijd gedeeld, geeft het bedrag der van iederen verzekerde te vergen *eenige premie*.

Laat ons deze beredeneering op een heel eenvoudig numeriek voorbeeld toepassen.

Indien een groep personen op vijf en twintig jarigen leeftijd een kapitaal van 100 frank wilde betalen aan de rechthebbenden van al dezen, die geen zes en twintig jaar oud zullen worden, dan zouden deze personen een zoogezegde tijdelijke verzekering tegen sterfgeval voor één jaar aangaan.

Laat ons vooraf de sterftetabel raadplegen.

Op 796,786 personen, vijf en twintig jaar oud, sterven er 4,969 vóór dat zij den leeftijd van zes en twintig jaar bereikt hebben. De groep zal dus over één jaar 496,900 frank te betalen hebben.

De bijdrage van elk dezer 796,786 levenden, tegen $3 \frac{1}{2}$ t. h. berekend, is dus :

$$\frac{496,900}{796,786} \times 0.966184 = \text{fr. } 0.60.$$

Moest men deze bewerking achtereenvolgens voor de navolgende jaren voortzetten, dan zou men vaststellen dat de opgelegde bijdrage telken jare verhoogt. Hetgeen overigens logisch is.

Wij zullen niet tot in al de bijzonderheden der verschillende verzekerings-kombinaties afdalen ; de twee eenvoudige voorbeelden, die wij hier voorens onderzocht hebben, zullen volstaan om te doen begrijpen dat de berekening der premiën voor de verzekeringen in geval van leven (onmiddellijk ingaande lijfrenten, pensioenen, enz.), zoowel als deze der premiën voor verzekeringen tegen sterfgeval, steunt, uitsluitend, op de gegevens door de sterftetabel en den rentevoet verstrekt.

Eens deze twee bestanddeelen gekozen, geeft een nauwkeurige berekening een oplossing, die voor geenerlei vermindering vatbaar is.

Zulks laat ons toe, eens voor al, de vernuftige stelsels in duigen te slaan, die door sommige slecht ingelichte personen op den *waarschijnlijken levensduur* of den *gemiddelden levensduur* of den *gemiddelden leeftijd van een groep* opgebouwd worden. Deze twee uitdrukkingen, die te pas en te onpas, zelfs in zekere uitspraken onzer gerechten, gebruikt worden, houden geen verband met de waardeberekeningen der sommen, welke te betalen zijn, hetzij in geval van leven, hetzij in geval van overlijden, van een persoon op gestelden leeftijd. Zooals wij in de voorafgaande voorbeelden uitgerekend hebben, heeft de som van 100 frank, betaalbaar in geval van leven na twintig jaar, thans slechts de waarde van fr. 43-26, terwijl de som over een jaar betaalbaar, indien een vijf en twintig jarige persoon in den loop van het jaar sterft, maar fr. 0-60 waard is. De vermenigvuldigers van vermindering 0.4326 en 0.0060 dragen den naam van *wetenschappelijke verwachting* voor 1 frank.

Kortom, men kan zeggen dat de berekening der eenige verzekerings-premiën niets anders dan de berekening der wetenschappelijke verwachtingen is, welke ook de voorgestelde combinatie zij.

Deze eenvoudige voorbeelden doen uitschijnen dat de levensverzekering geen min of meer willekeurige speculatie is, waarvan de verwezenlijking aan de min of meer gemeene, empirische hulpmiddelen mag overgelaten worden. De levensverzekering steunt op vasten, wetenschappelijken grondslag die, op zijn beurt, berust op de groote-getallenwet, op de demografische gebeurtenissen toegepast. Zij heeft haar eigen techniek, waarvan de regels onveranderlijk vastgesteld zijn. Men begrijpt overigens dat men, in plaats van de premiën te berekenen volgens de veel te lange rekenkundige werkwijze, die wij aangeduid hebben, genoopt is zijn toevlucht te nemen tot sneller werkende middelen, tot verkortingsmethodes aan de hoogere wiskunde en inzonderheid aan de waarschijnlijkheidsberekeningen ontleend. De noodzakelijkheid dezer handelwijze is klaarblijkend, wanneer men, in plaats van de eenvoudige verrichtingen, die wij verondersteld hebben, in de praktijk met meer ingewikkelde gevallen te doen heeft.

Onder deze verwikkelingen is er een, die voortvloeit uit de vervanging der eenige premie, waarvan tot hiertoe sprake was, door de periodische premiën. De verzekerde, in plaats van zijn storting ineens te doen, verkiest gewoonlijk zijn betalingen over een zeker aantal jaren om te slaan. De premie is alsdan over 't algemeen een onveranderlijke jaarpremie ; maar de jaarpremie zelf is voor versnippering vatbaar. Men bewijst gemakkelijk dat de jaarpremie eener verrichting, die met den levensduur verband houdt,

bekomen wordt met de eenige premie dezer verrichtingen te deelen door de waarde eener rente van 1 frank 's jaars, vooraf betaalbaar, hetzij voor den heelen levensduur van den verzekerde, indien de jaarpremie tot aan zijn dood betaalbaar is, hetzij tijdelijk indien de betaling der jaarpremie moet ophouden, in geval de verzekerde blijft leven, na een zeker getal jaren.

* * *

Welke ook de betaalwijze der premie zij, al de kombinaties van levensverzekering brengen steeds de totstandbrenging van wetenschappelijke reserves mede. In de balans der verzekeringsinstellingen wordt het bedrag dezer reserves op het passief gebracht. Dit vertegenwoordigt inderdaad een schuld : het is de waardeschatting der verbintenissen tegenover het geheel der verzekerden aangegaan. Deze schuld vindt noodzakelijker wijze haar tegengewicht op het actief, aangezien de onderneming, tot het noodige bedrag, de werkelijke waarden dient te bezitten, die haar toelaten haar verplichtingen ten opzichte der verzekerden te vervullen.

Bij de verrichtingen met eenige premiën is oorspronkelijk de wetenschappelijke reserve, voor een aangewezen groep, gelijk aan het gezamenlijk bedrag der gestorte premiën, dit is aan de som, die dank zij de werking van den samengestellten intrest, verbonden met deze van het sterftecijfer, zal toelaten desgevallend aan de verzekerden het overeengekomene te betalen. Hiervan wordt het abstrakte begrip der persoonlijke reserve afgeleid, die niets anders is dan het ideeële deel van elk der groepsleden in 't geheel.

Het is licht begrijpelijk dat, in den loop der tijden, de oorspronkelijke reserve van de verrichting met eenige premie zal gewijzigd worden, in verhouding met de voortbrengingskracht der gedane stortingen en de aanhoudende vermindering van het ledental der groep, door de werking der sterftewet. Het is echter onmisbaar dat de verzekeraar op ieder oogenblik de waarde bezit der verbintenissen tegenover de verzekerden op zich genomen. Men ziet derwijze dat bij een verrichting met eenige premie de reserve, op welkdanig oogenblik, gelijk moet zijn aan de eenige premie van gelijkaardige overeenkomst op dit oogenblik hypothetisch berekend, dit is met uitschakeling van den sedert den aanvang verlopen tijd. In theorie zullen de wetenschappelijke reserves geheel opgeslorpt zijn, wanneer al de verrichtingen betreffende de aangewezen groep vereffend zijn.

Het eenvoudigste middel om zich bij de verzekering met jaarpremiën, een gedachte te vormen van de wetenschappelijke reserve, bestaat in de voorstelling dat er in den beginne gelijkwaardigheid heerscht tusschen de verbintenis van den verzekeraar, die gehouden is het verzekerde kapitaal uit te keeren, en de verplichting van den verzekerde, die er in toestemt jaarlijks de overeengekomen premie te betalen. Deze gelijkwaardigheid houdt echter geen stand. Inderdaad, naarvolgens de verzekerde in leeftijd vordert, vermindert het getal premiën, dat hij nog te betalen heeft en de waarde van zijn verbintenis daalt in verhouding. De verbintenis van den verzekeraar stijgt, integendeel, steeds in waarde, om reden dat hoe meer de tijd vordert, hoe meer het oogenblik nadert waarop het verzekerde kapitaal zal betaalbaar zijn. Indien de verzekeraar in staat wil zijn zijn verplichtingen uit te voeren, dan zal hij, noodzakelijkerwijze, op ieder oogenblik, het verschil tusschen de waarde der twee wederzijdsche verbintenissen dienen te bezitten. De reserve eener verrichting met jaarpremiën zal aan deze voorwaarden voldoen, indien zij steeds gelijk is aan de eenige premie der overeenstemmende verzekering, verminderd met de huidige waarde der nog verschuldigde premiën. Laatstgenoemde waarde

wordt bepaald, naarvolgens den leeftijd van den verzekerde op het gegeven oogenblik : het is, ter verduidelijking, de waarde van een ingebeelde lijfrente, op het hoofd van den verzekerde gevestigd, en waarvan de uitkeeringen gelijk zijn aan de jaarpremie. Met andere woorden, de reserve, op welkdanig oogenblik, wordt vertegenwoordigd door de waarde van de verbintenis van den verzekeraar, verminderd met de waarde, op hetzelfde oogenblik, van de verbintenis van den verzekerde.

Deze begripsbepaling, welke wij in verband met de verrichtingen met jaarpremiën uitgedrukt hebben, is insgelijks van toepassing op de wetenschappelijke reserve der verrichtingen met eenige premie. Inderdaad, bij den aanvang der verrichting met eenige premie, dit is op 't oogenblik, waarop de eenige vorderbare storting geschiedt, is de verzekerde van alle verplichting ontheven ; zijn verbintenis ten opzichte van den verzekeraar is van geen waarde meer. Op hetzelfde oogenblik, bezit de verbintenis van den verzekeraar juist de huidige waarde van de verzekerde som, en, zooals gezien, wordt deze waarde door het bedrag der eenige premie verbeeld. Volgens onze laatste begripsbepaling zou de wetenschappelijke reserve dus gelijk zijn aan de waarde dezer premie, min nul, zoo dat wij dus kunnen zeggen dat de twee uitdrukkingen elkander dekken. Maar wij hebben bewezen dat in de verrichting met eenige premie, de wetenschappelijke reserve en deze premie in den beginne gelijke waarde hebben. Dienvolgens kan de gegeven begripsbepaling volstrekt algemeen genoemd worden.

Uit de hierboven gegeven opmerkingen volgt dat de werking der levensverzekering onmogelijk is zonder de samenstelling der wetenschappelijke reserves, die, eerlijk gesproken, het fonds zelf der verzekering uitmaken, waarmede de vereffening der verrichtingen kan geschieden. Uit deze opmerkingen vloeit nog voort dat de wetenschappelijke reserves geen naar 't oogenblik vastgestelde provisies zijn, volgens believe van den verzekeraar, die voor de waardebepaling ervan alleen bij zijn beroepspraktijk zou te rade gaan. Deze reserves zijn integendeel afhankelijk van met zekerheid gekende bestanddeelen ; zij worden vastgesteld door de sterftewetten en de regels voor berekening van den samengestellten intrest ; zij worden wetenschappelijk genoemd omdat hunne waarde, dank zij de voornoemde gegevens, op wetenschappelijke wijze kan bepaald worden.

Wij verkrijgen derwijze, zoowel wat betreft de reserve als de premiën, een kijk op het technisch uitzicht der verschillende combinaties van levensverzekering. Daaruit blijkt dan ook de praktische mogelijkheid om toezicht te oefenen met de zekerheid en de nauwgezetheid, die de wiskundige wetenschappen eigen zijn.

Overigens, niets kan ons beter, op een eenvoudiger en treffender wijze, voor een verzekeraar, die zijn verplichtingen ten volle wil kunnen uitvoeren, de noodzakelijkheid doen begrijpen van het bestaan van (goed bepaalde) wetenschappelijke reserves, dan het onderzoek der cijfertabellen, welke ons de werking aanduiden van een verzekeringsfonds, gespijsd door de premiën en de renten der opgehoopte kapitalen en uitgeput door de verwezenlijking van de door den verzekeraar gedekte risikos. Te dien einde werden de hieronder staande tabellen opgemaakt, die de volledige theoretische evolutie van een verzekeringsfonds aantoonen, in de gevallen van gemengde verzekeringen met eenige premie of jaarpremiën. Op wetenschappelijke wijze kunnen gelijkaardige tabellen opgemaakt worden voor 't is gelijk welke verzekering tegen overlevingsrisikos of sterfgeval.

Tienjarige gemengde verzekeringen van 100 frank kapitaal, aangegaan door 796,786 personen van vijf en twintig jaar oud, mits :

1° Een eenige premie van fr. 71-69;

2° Jaarpremiën van fr. 8-56.

Totstandbrenging van het verzekeringsfonds en der wetenschappelijke reserven.

1° Verzekering met eenige premie.

Jaren.	Getal verzekerden. (Tabel A. F.)	Betaalde premie.	Verzekeringsfonds. Begin van 't jaar.	Kapitalen (kolon 4) ver- meerderd met de in- vesten in den loop van t jaar opgebracht.	Getal st. rfgvallen.	Kapitalen op 't einde van het jaar voor de voorg- vallen ongelukken be- taald.	Verzekeringsfonds einde van het jaar.
1	2	3	4	5	6	7	8
1	796,786	57,123,500	57,123,500	59,122,830	5,006	500,600	58,622,230
2	791,780	—	58,622,230	60,674,010	5,067	506,700	60,167,310
3	786,713	—	60,167,310	62,273,170	5,135	513,500	61,759,670
4	781,578	—	61,759,670	63,921,260	5,210	521,000	63,400,260
5	776,368	—	63,400,260	65,619,270	5,293	529,300	65,089,970
6	771,075	—	65,089,970	67,368,120	5,385	538,500	66,829,620
7	765,690	—	66,829,620	69,168,660	5,487	548,700	68,619,960
8	760,203	—	68,619,960	71,021,660	5,597	559,700	70,461,960
9	754,606	—	70,461,960	72,928,130	5,719	571,900	72,356,230
10	748,887	—	72,356,230	74,888,700	5,851	585,100	74,303,600

2° Verzekering met jaarpremiën.

Jaren.	Getal verzekerden. (Tabel A. F.)	Verzekeringsfonds. Begin van 't jaar.	Jaarpremiën.	Kapitalen. (Kol. 3 + 4.)	Kapitalen (kol. 5) ver- meerd met den in- trest, in den loop van het jaar opgebracht.	Getal sterfgevallen.	Kapitalen op 't einde van het jaar voor de voorgevallen onge- lukken betaald.	Verzekeringsfonds. Einde van het jaar.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	796,786	0	6,824,000	6,824,000	7,003,000	5,006	500,600	6,562,400
2	791,780	6,562,400	6,781,000	13,343,400	13,810,500	5,067	506,700	13,303,800
3	786,713	13,303,800	6,738,000	20,041,800	20,743,000	5,135	513,500	20,229,500
4	781,578	20,229,500	6,693,500	26,923,000	27,865,500	5,210	521,000	27,344,500
5	776,368	27,344,500	6,649,000	33,993,500	35,183,300	5,293	529,300	34,654,000
6	771,075	34,654,000	6,604,000	41,258,000	42,702,000	5,385	538,500	42,163,500
7	765,690	42,163,500	6,557,500	48,721,000	50,426,200	5,487	548,700	49,877,500
8	760,203	49,877,500	6,510,500	56,388,000	58,361,700	5,597	559,700	57,802,000
9	754,606	57,802,000	6,463,000	64,265,000	66,513,900	5,719	571,900	65,942,000
10	748,887	65,942,000	6,414,000	72,356,000	74,888,700	5,851	585,100	74,303,600

Het aandeel, dat, na tien jaar, aan de 743,036 overlevenden toekomt, bedraagt in geval van verzekering met eenige

$$\text{of met jaarpremiën : } \frac{74,303,600}{743,036} = 100 \text{ frank.}$$

Het vraagstuk der reserves dient echter ook in geldelijk opzicht te worden beschouwd. Het zou weinig baten ze nauwkeurig te berekenen, indien de feitelijke, roerende of onroerende goederen, waaruit zij werkelijk moeten bestaan, slechts wisselvallige waarborgen aanboden. De belegging dezer reserves moet met des te meer omzichtigheid geschieden, daar de verzekeraar zich zou kunnen laten verleiden tot roekelooze speculatie op het verschil tusschen den hypothetischen rentevoet, waarnaar de premietarieven werden vastgesteld, en den rentevoet die eigenlijk bij de beleggingsverrichtingen verwezenlijkt werd. Bewust verschil brengt aan den verzekeraar de meeste winst op. De speculatie houdt niets onwettigs in ; ze mag echter niet ten nadeele der geldelijke veiligheid van de wetenschappelijke reserves geschieden. Deze laatste mogen alleen uit heel betrouwbare waarden samengesteld zijn. Dienvolgens dienen noodzakelijkerwijze bij een goede inrichting van het levensverzekeringsvak, aan de keus van den verzekeraar, wat betreft de geldbelegging, zekere perken te worden gesteld.

* * *

In gerechtelijk opzicht laten de hierboven uiteengezette beschouwingen ons toe, in algemeene bewoordingen, de voorwaarden te bepalen, waaraan de verzekeringsovereenkomsten op het leven moeten voldoen om billijk te zijn.

Wanneer men de uitslagen van de werking der sterfte in de verzekeringsinstellingen nagaat, dan zou men eerst geneigd zijn te gelooven dat de gerechtigheid miskend wordt. Al ontvangt de groep der verzekerden gezamenlijk de kapitalen, waarvan de waarde volstrekt gelijk is aan deze van het geheel bedrag der stortingen, daartegenover ziet men, bij de ontleding van de afzonderlijke gevallen, dat zekere personen uit de verzekeringsverrichting, waaraan zij deelnemen, de eenen meer, de anderen minder halen dan de waarde der door elk gestorte sommen.

Maar de gelijkheid van risico onder dezelfde voorwaarden wettigt deze ongelijkheid bij de verdeelingen. Welnu, voor verrichtingen van denzelfden aard, dezelfde belangrijkheid en denzelfden duur, is deze gelijkheid volkomen tusschen verzekerden van denzelfden leeftijd.

Veronderstellen wij twee personen van denzelfden leeftijd, die zich tegen sterfgeval voor dezelfde som laten verzekeren. Op 't oogenblik dat de overeenkomst gesloten wordt, is de verbintenis van den verzekeraar, om bij den dood van den eenen en den anderen de overeengekomen som te betalen, volstrekt gelijk ten opzichte van den eenen en van den anderen. De verzekeraar verkeert op dit oogenblik in 't onzekere omtrent den datum, waarop de betalingsvoorwaarde dient uitgevoerd, dit is het oogenblik van overlijden, en deze onzekerheid is ten opzichte van beide verzekerden van gelijk gehalte. De verzekeraar weet slechts één ding, dit is dat uit de geheele groep zijner verzekerden op gestelden leeftijd, een zooveelste deel het eerste jaar, een zooveelste het tweede, een zooveelste het derde, enz., zal sterven. Maar op 't oogenblik dat de verrichting geschiedt, bestaat er niet meer reden dat het eer deze of gene dan deze andere der verzekerden zij die dit jaar sterft, hetgeen men uitdrukt met te zeggen dat hunne *sterftekansen* gelijk zijn. Bij den oorsprong is, wat betreft de bewuste twee verzekerden, het *risiko*, dat de verzekeraar loopt, hetzelfde ; *er bestaat gelijkheid ten opzichte van het toeval*.

De gelijkheid van risico dient naar waardebepaling uitgedrukt te worden door de gelijkheid der verzekeringspremiën. In de overeenkomsten in overeenstemming met dezen gelijkheidsregel opgemaakt, wordt de eene verzekerde niet meer bevoordeeld dan de andere, hetgeen billijk is. Der-

wijze wordt, met strenge wederkeerigheid, de uitwerking van het toeval geldelijk vergoed ; aldus wordt het beginsel van onderlinge verzekering toegepast, dat aan iedere verzekeringsinrichting ten grondslag ligt.

Zooals men ziet is de nauwkeurige waardebepaling van het risico, die men in de premie uitgedrukt vindt en waarvan de wetenschappelijk-juiste samenstelling der reserves afhangt, niet alleen onmisbaar in opzicht van de financiële veiligheid der verzekeringsverrichtingen, maar zij maakt de hoofdvoorwaarde van de eerlijkheid der overeenkomsten uit. Al wat in de combinaties van tarieven en in de bepalingen der polissen streeft naar rechtstreeksche of onrechtstreeksche vernietiging van de gelijkheid ten opzichte van het risico, moet als strijdig met de gerechtigheid worden aangezien.

Daarin ligt de grondgedachte besloten, die er voor ijvert om een volstrekte overeenstemming tot stand te brengen tusschen de gegevens der verzekeringstechniek en de bestanddeelen der overeenkomst. Zonder de gelijkwaardigheid der verbintenissen bestaat er geen echte verzekering. Hierbij kan bijzonderlijk verondersteld worden dat de verbintenis van den verzekeraar op 't oogenblik dat de overeenkomst gesloten wordt, over bepaalde sommen loopt. Is het zoo niet, dan is zulks een onfeilbaar bewijs, dat de combinatie mank gaat en dat bij haar niet de billijkheid gevonden wordt, waarvan het gemis haar de verdienste van wettelijke bescherming doet verliezen.

* * *

Aldus worden de verzekeringsverrichtingen op het leven, in hunne verschillende vormen, door strenge stelregels beheerscht, waarvan niet mag afgeweken worden. Deze stelregels zijn gekend ; zij leggen, binnen wel bepaalde perken, de vrijheid van den verzekeraar aan banden. 't Is slechts binnen bedoelde perken, dat de combinaties ontworpen met het doel aan de veelvuldige doeleinden der voorzorg te beantwoorden, op wettige wijze aan het publiek mogen voorgelegd worden, omdat buiten deze perken slechts voor onveiligheid en onbillijkheid plaats is. De wetenschappelijke grondslagen, waarop de levensverzekering rust en die het financieel zoowel als het gerechtelijk begrip er van beheerschen, sluiten hier overigens iedere willekeurige beoordeeling uit en scheppen ten bate van dezen tak van economische bedrijvigheid een heel bijzonderen toestand in verband met de opportuniteit eener Staatstusschenkomst.

Daar waar alles afhangt van de gissingen op de markt, van de persoonlijke voortvarendheid, de individueele talenten; wordt meestal aangenomen dat er geen aanleiding bestaat tot het inroepen der behoedende werking van den wetgever. Laatstgenoemde kan slechts algemeene, gerechtelijke normen aanduiden, maatregelen van openbaarmaking ten bate van derden voorschrijven en het al bekrachtigen door burgerlijk-rechtelijke of strafrechtelijke verantwoordelijkheden te stellen, die de feiten of het bedrog te keer gaan. Hetzelfde geldt echter niet voor de zaak, die ons bezig houdt, waarbij de hoofdzakelijke gegevens betreffende de inrichting en het beheer in ruime mate en onveranderlijk vooraf bekend zijn. Onder deze voorwaarden, zou de Staat aan zijn opdracht te kort komen, indien hij tot de oprichting liet overgaan van instellingen, wier grondslag aangetast is en die slechts aan het algemeen belang schade kunnen berokkenen, alsmede indien hij zich onthield een bestendig toezicht te oefenen op de werking der instellingen, wier grondslagen aanvankelijk in overeenstemming met de voorschriften betreffende de techniek werden bevonden. Tevergeefs

zou men opwerpen dat de bijzondere personen best over eigen belangen kunnen oordeelen. Het publiek is echter, uit oorzaak van het technisch karakter door de levensverzekering aangenomen, niet in staat met kennis van zaken te oordeelen. En zulks rechtvaardigt de bescherming van wege de openbare machten, onder den vorm van voorbehoedend toezicht, hetgeen eenerzijds de voorafgaande toestemming insluit en anderzijds het regelmatig toezicht op de toegelaten ondernemingen medebrengt.

* * *

De voorkomende wettelijke tusschenkomst moet zich op radikale wijze uiten, door zuivere en eenvoudige ontzegging, wat betreft zekere combinaties van zoo gezegde voorzorg, die, al ontleenen zij den schijn en in zekere mate het wezenlijke uitzicht der verzekering, in den grond slechts min of meer ongezonde spekulaties op het toeval zijn.

In dezen zin zou het niet mogelijk zijn de tontinen-maatschappijen, heel juist schijnmutualiteitsvereeningen genoemd, onder het in te voeren stelsel toe te laten. De tontinen, die onder allerlei vorm voorkomen, bezitten het gemeenschappelijk karakter te streven naar de slotverdeeling, ten bate der overlevenden, van de opeengehoopte bijdragen, zonder dat er een vooraf bepaalde verhouding bestaat tusschen de lasten door de verzekeringnemers gedragen en de toevallige voordeelen, die in uitzicht gesteld worden. De evenwichtswet wordt hierbij miskend ; er bestaat geen geldelijke vergoeding van de gevolgen van 't toeval ; er bestaat alleenlijk een zuivere speculatie op bedoelde gevolgen. De overleving komt op dezelfde wijze als de loting bij een loterij voor, met dien verstande dat, bij een loterij, er van een werkelijke gelijkheid der kansen sprake kan zijn, terwijl in een tontine zulks nooit het geval is. Inderdaad, al de verzekeringnemers worden op denzelfden voet behandeld, wat ook hun leeftijd zij ; welnu de sterftekansen verschillen volgens den leeftijd. De tontine is dus een onrechtvaardige loterij, waarin men tevergeefs het moreele bestanddeel zoekt, dat aan iedere daad van voorzorg ten grondslag moet liggen. Werden de loterijen verboden, te meer dienen de tontinen verboden te worden.

Benevens de zoogezegde tontines bestaan er kapitalisatiemaatschappijen, waarvan de overeenkomsten somwijlen met verzekeringsverrichtingen verbonden worden en die, onder het kleed der voorzorg, een strafbaar bedrijf uitoefenen. Zij verbinden zich, in ruil van een eenige storting of van periodische stortingen, op een gegeven oogenblik een onbepaalde som uit te keeren ; maar de vervaldag der uitkeering kan vervroegd worden, indien het lot de overeenkomst, welke de som waarborgt, bevoordeelt. Wij hebben hier dus met een mengsel van spaarverrichting en loterij te doen. Deze maatschappijen, welke, zooals de tontines, gewoonlijk ingericht zijn, derwijze dat zij aan hunne beheerders en stichters overdreven voordeelen aanbrengen, vallen reeds onder toepassing der bepalingen van het Strafwetboek inzake loterijen ; daar zij echter hun wezenlijken aard onder het uiterlijke der mutualiteit of verzekering verduiken, zullen wij wel doen, ten einde alle betwisting te vermijden, ze uitspreekelijk te begrijpen bij het verbod dat de tontines zal treffen.

* * *

Het mag volstrekt niet dat de technische en gerechtelijke voorschriften, die bij de zuiver opgevatte levensverzekering tot grondslag moeten dienen, kunnen ontdoken worden door middel van bijzondere bepalingen, welke

zouden toelaten onrechtstreeks te bereiken wat rechtstreeks niet mag gedaan worden. Zekere schikkingen, die aan dezelfde gebreken als de continenverrichtingen mank gaan, kunnen derwijze het mechanisme vervalschen van een verzekering, die op zichzelf onberispelijk lijkt. In dit verband kunnen we wijzen op de laakbare handelwijze, waartoe somwijlen de afkoop van overeenkomsten alsmede de deelneming in de winst aanleiding geven.

Wij hebben gezien dat het levensverzekeringsfonds met behulp der premiën samengesteld wordt. Iedere storting door den verzekerde of te zijnen bate gedaan, doet hem een eventueel recht verwerven, waarvan hij niet mag beroofd worden. Een verzekeringspolis, waarop premiën gestort werden, maakt alzoo een eigen patrimoniale en onmiddellijk voordeelgevende waarde uit, vermits zij, hij voorbeeld, als pand mag gegeven worden en derwijze aan den verzekeringnemer krediet kan bezorgen. Theoretisch wordt deze waarde vertegenwoordigd door de aan de overeenkomst verbonden wetenschappelijke reserve.

Wat gebeurt er, bij een verrichting met periodische premiën, indien de verzekerde ophoudt met de betaling der premiën ?

Er kan geen sprake van zijn hem van al zijn rechten vervallen te verklaren, wat, voor den verzekeraar, er op zou neêrkomen zich, ten onrechte, de waarde der reserve toe te eigenen. Een vervallenverklaring zou een echte berooving beteekenen. Enkele maatschappijen deinzen er echter niet voor terug om in hare polissen ergerlijke bepalingen van dien aard in te lasschen ; met behulp hiervan trachten zij, zoo goed als 't gaat, aan het tekort aan wetenschappelijke reserves te verhelpen en zich derwijze beschikbare gelden te verzekeren, die haar toelaten, gedurende eenigen tijd, de gebreken van hare financiële inrichting te verduiken. Welnu, de goede trouw der overeenkomsten eischt dat de schorsing der premiebetaling voor den verzekerde geen ander gevolg heeft dan gebruikmaking der vrijheid van afkoop of van vermindering der waarde van de overeenkomst.

De afkoop der overeenkomst, volgens de gebruikelijke uitdrukking, is niets anders dan de opheffing der verzekering met teruggave der reserve aan den verzekerde. In de praktijk nochtans wordt die reserve niet heelemaal teruggegeven en de meest aanzienlijke verzekeringsmaatschappijen staan gewoonlijk slechts den afkoop toe wanneer ten minste gedurende drie jaar premiën betaald werden. Deze beperkingen zijn gewettigd. Mag de afkoop voor den verzekeraar geen bron van winst beteekenen, hetgeen eerlijk gezegd, een verrijking zou zijn zonder dat daartoe aanleiding bestaat, evenmin mag het zijn dat hem hierdoor schade berokkend wordt. Welnu, het tot stand brengen van een verzekeringsovereenkomst veroorzaakt tamelijk hooge kosten (geneeskundig onderzoek, vergoeding der bemiddelaars, enz.), waarvoor de verzekeraar niet zou gedekt zijn, indien hij de wetenschappelijke reserve volledig terugkeerde of indien hij in den afkoop toestemde zonder rekenschap te houden met het getal betaalde premiën. Hierbij dient gevoegd, dat bij de verzekering tegen sterfgeval, de verzekerde gewoonlijk slechts tot afkoop van zijn overeenkomst geneigd is, wanneer hij zich in heel goede gezondheid bevindt ; dit bewijst hoe gevaarlijk het is een keus te doen, die de regelmatige uitwerking der sterftewet verstoort en die, indien men er geen acht op sloeg, tot slot van rekening de belangen van den verzekeraar zou schaden. In de gedeeltelijke terugbetaling der wetenschappelijke reserve, vindt de verzekeraar in zekere mate het middel om zich voor de gevolgen dezer keus te vrijwaren.

De overeenkomst blijft van kracht, indien de verzekerde, die met de betaling zijner premiën opgehouden heeft, niet tot den afkoop der polis overgaat, met dien verstande echter dat de uitwerking van geringer belang

zal zijn dan aanvankelijk voorzien was. De verzekerde som wordt alsdan tot op de behoorlijke som verminderd; van daar de gebruikte uitdrukking: «waardevermindering der overeenkomst.»

Het is klaarblijkend dat de reglementeering van het afkooprecht en der bepalingen betreffende de vermindering der verzekerde sommen, rechtstreeks met de inrichting en de werking der verzekeringsonderneming, in technisch opzicht, verband houden. Een toezichtswet dient dus het vraagstuk in aanmerking te nemen.

Dezelfde opmerking is toepasselijk op de deelneming in de winst.

't Is met dit doel dat de artikelen van het wetsontwerp betrekking hebbende op bedoelde aangelegenheden zorgvuldig de algemeene regelen bepalen toepasselijk op afkoop en vermindering alsmede op de deelneming in de winst.

Wij hebben tot hertoe het verzekeringsvraagstuk om zoo te zeggen in zijn zuiveren toestand bekeken en de premiën, waarmede wij ons in onze bewijsvoeringen bezig gehouden hebben, zijn werkelijk zuivere premiën, dit is wetenschappelijke premiën. In werkelijkheid worden deze premiën verhoogd met een bijslag, die men last noemt en die hoofdzakelijk aan den verzekeraar moet toelaten zijne bestuurskosten te dekken.

De premiën, die in de door de maatschappijen gebruikte tarieven voorkomen, zijn belaste premiën. Indien de verzekeraar, door de goede werking van zijn bestuur, beneden de vooruitzichten blijft, volgens dewelke de lasten bepaald werden, dan vloeit voor hem een zeker voordeel hieruit voort. Laat er ons spoedig bijvoegen dat het geenszins hierdoor is, dat de verzekeraar zich, wanneer het een handelsvennootschap betreft, zijn gewone winst verzekert. Deze spruit hoofdzakelijk voort uit het verschil tusschen den voor de vaststelling der tarieven gekozen rentevoet en den bij de geldbelegging werkelijk verkregen rentevoet. Er is ook de zoogezegde sterfteinwinst, waarvan de bron in het gemis aan overeenstemming ligt tusschen de werkelijke sterfte en deze, welke de overlevingstabellen lieten voorzien. Deze laatste winst kon somwijlen belangrijk zijn, toen de onvolmaaktheid dezer tabellen de maatschappijen verplichtte, voorzichtigheidshalve, veel te hooge premiën te stellen, doch deze winst is thans van geringer belang, sedert dat nauwkeurige tabellen gebruikt worden, steunend op de ondervinding zelf door de verzekeringsinstellingen opgedaan, en die toelaten de premiën met eene merkwaardige juistheid te berekenen.

Het gebeurt echter dat de lasten met inzicht opgedreven worden, ten einde kunstmatige voordeelen te verwezenlijken, waaraan de verzekerden deel hebben. Dit is een middel om de klienteel aan te lokken. De verrichting houdt op zich zelf niets onnauwkeurigs in, indien de teruggave der bijpremie — want hier wordt werkelijk een bijslag op de premie bedoeld — op billijke wijze geschiedt. Zulks is ongelukkigerwijze niet altijd het geval en de deelneming in de voordeelen geeft dikwijls aanleiding tot combinaties, die den grondregel van gelijkwaardigheid van voordeelen en lasten te niet doen. Wij zullen ons bepalen, zonder in bijzonderheden over deze laakbare combinaties uit te weiden, tot het geval der zoogezegde ophoopingssolissen.

In het stelsel van ophooping, worden de voordeelen slechts na afloop van de overeenkomst of na zekere periodes betaald en het is slechts op den vervalldag dat de verzekerde het bedrag der sommen kent, die hem als deelnemer toekomen. Men draagt er echter zorg voor te bepalen dat de verzekerde alle recht op de voordeelen verliest, indien hij met de betaling der premiën vóór den afloop van den gestelden termijn ophoudt.

Den verzekeraar komen alsdan de nagelaten deelnemingen ten bate, waarvan hij somwijlen een gedeelte aan de niet vervallen verklaarde ver-

zekerden toekent : het is klaarblijkend dat, wat er ook gebeure, misbruik gemaakt wordt, aangezien het aldus verwezenlijkt voordeel noch met eenig bestanddeel van het risico, noch met welk gedeelte ook der bestuurskosten, noch met eenige prestatie verband houdt. De premie, voor een gedeelte ten minste, vervult van dan af niet meer de gewone rol, die haar in de financieële verzekeringstechniek aangewezen is. In gerechtelijk opzicht, heeft hier nogmaals een verrijking zonder oorzaak plaats, en de speculatie is zooveel te meer strafbaar omdat zij hier op het ongeluk van anderen uitgeoefend wordt. Inderdaad, het zijn de verzekerden, die er de kosten van dragen, de verzekerden die niet bij machte waren vol te houden en wier afvalligheid dikwijls bij gebrek aan inkomsten veroorzaakt wordt.

Hoe men de zaak ook bekijkt, men bemerkt steeds dat het noodzakelijk is, in een stelsel van toezicht, zekere bepalingen betreffende de deelneming in de winst te voorzien. Zulks is een uitvloeisel van de rechtvaardige evenwichtsgedachte, die bij de inrichting der levensverzekeringen moet voorzitten.

* * *

Wij hebben tot hiertoe de groepeerings van verzekerden als feitelijkeheden beschouwd, zonder ons om de rechtsvormen te bekreunen, waaronder de ondernemingen zich voordoen. Het hoeft niet gezegd, dat de machtiging tot inwerkingtreden dient afhankelijk gesteld, ten opzichte dezer vormen, van de naleving van wel bepaalde voorschriften.

De groepeerings der verzekerden kan verwezenlijkt worden, hetzij door de belanghebbenden zelf, die het bestuur der gemeenschappelijke zaken naar het hun past, regelen, hetzij door toedoen van een handelsvennootschap, die met het inzicht geld te verdienen, op haar gevaar en risikos, het geheel der financieële verrichtingen, waaruit het beheer der verzekering bestaat, op zich neemt.

Dientengevolge, moet men onderscheid maken tusschen de onderlinge verzekeringsvereenigingen en de verzekeringsmaatschappijen met vaste premien.

Dit onderscheid, dat op rechtsgebied duidelijk uitkomt, kan in de werkelijkheid niet altijd evengoed waargenomen worden. Benevens de echte onderlinge vereenigingen, bestaan er die slechts winstbejagende bedrijven zijn, waarvan de voordeelen voor 't grootste deel aan de aanstichters der zaak en bijzonderlijk aan hem, die de werkelijke leiding heeft, voorbehouden zijn. De zoo gezegde mutualisten, ver van er uit saamhoorigheidszin toe gebracht te zijn zich uit eigen beweging te vereenigen, worden in dit geval bij grootscheepsche reklame aangeworven, uit naam der menschlievendheid, die slechts een masker is, waarachter de hebzucht zich schuil houdt. Dient het gezegd, dat in zulk geval niet het inzicht geld te verdienen laakbaar is, maar wel de vermomming eener geldzaak onder het uiterlijke van een onbaatzuchtig werk. De huidige wetgeving maakt aan zulk soort speculatie het leven veel te gemakkelijk ; het gebruik van den kooperatievorm laat aan de stichters toe de waarborgen te ontloopen, die de wet van wege de aktienmaatschappijen eischt, en van zekere fiskale voordeelen te genieten; de totstandbrenging eener vereeniging als eigenlijke, onderlinge, zooals bij artikel 2 der wet van 11 Juni 1874 voorzien, komt in feite neer op de volstreekte opheffing van alle waarborgen, vermits hierbij alles of nagenoeg alles aan de vrije overeenkomstsvrijheid overgelaten wordt.

De wet dient een duidelijk onderscheid te maken tusschen de onderlinge vereenigingen, die dezen naam waardig zijn, en de handelsondernemingen tot levensverzekering.

II. — ONDERZOEK DER ARTIKELN.

HOOFDSTUK EÉN.

Toelating.

ARTIKEL EÉN. — Bij elke toezichtswet hoort een bepaling van de er door beheerschte ondernemingen. Dit ontwerp betreft alleen de levensverzekeringsondernemingen en, krachtens artikel 1, moet daardoor worden verstaan al de ondernemingen, die verbintenissen aangaan, waarvan de naleving afhankelijk is van den duur van het menschelijk leven.

Spaar- en kapitalisatieverrichtingen, die tot afloop komen onafhankelijk van het sterftecoëfficient worden in deze bepaling niet begrepen. Maar het is zaak niet bij den schijn der zaken te blijven : de verrichtingen dienen te worden beschouwd zooals ze werkelijk zijn : onafhankelijk van het uitzicht of van den naam, die men er aan geeft. Zoodra de aangegane verbintenissen beheerscht worden door omstandigheden, die de sterftewetten van het menschdom op het spel zetten, zullen de voorgedragen bepalingen van toepassing zijn. Zij betreffen overigens evengoed de koophandelsmaatschappijen als de inrichtingen, waarbij geen winstbejag wordt beoogd. Er bestaat hoegenaamd geen reden om een onderscheid te maken : de verkeerde handelwijze, welke dient voorkomen, kan zoowel in het een als in het ander geval worden aangetroffen en de verzekeringstechniek is even onafhankelijk van den rechtsvorm der organismen als van de inzichten waarmee de oprichters en de bestuurders er van bezielde zijn. Zij is eveneens onafhankelijk van de nationaliteit dier organismen. De wet moet dus evenzeer de in het Rijk werkzame buitenlandsche vereenigingen treffen als de vaderlandsche vereenigingen.

Twee uitzonderingen worden bij artikel 1 gemaakt : de eerste betreft de openbare of private voorzorgsinstellingen, door bijzondere wetten beheerscht. De reden daarvan is, dat de noodige waarborgen voor bedoelde instellingen bepaald worden door wetten, welke deze betreffen en dat de toekomstige wet met bewuste wetten niet mag in strijd zijn. Aldus zal het stelsel der Algemeene Spaar- en Lijfrentkas, der Pensioenkas voor weduwen en weezen van Staatsagenten, der Voorzorgskassen voor mijnwerkers, der krachtens de wet van 23 Juni 1894 erkende mutualiteitsvereenigingen, enz., door de nieuwe wet niet gewijzigd worden.

De tweede uitzondering betreft de ondernemings-voorzorgsinstellingen tot stand gebracht in den schoot van private inrichtingen. Die instellingen tellen door den band maar weinig leden. Eenige er van beantwoorden aan het meerendeel der technische voorwaarden, die, ter uitzondering van die van het groot getal, er de stevigheid kunnen van verzekeren. Het is te betreuren dat veel andere dier instellingen daarentegen blijkbaar ingericht zijn in strijd met alle technische regelen.

Kan over die verschillende instellingen toezicht worden geoefend ? Het schijnt wel van neen, vermits deze geen eigen wettelijk of rechtelijk karakter hebben. Het toezicht over bedoelde instellingen zou aanleiding geven tot

een min of meer verregaande inmenging in de werkzaamheden van bewuste inrichtingen, en het ware te vreezen dat de uitkomst daarvan zou zijn het doen verdwijnen van bedoelde voorzorgsinstellingen, welke nochtans tot stand gebracht werden buiten elken geest van winsthejag en onder ingeving van gevoelens, welke dienen aangemoedigd.

ART. 2. — Artikel 2 vestigt het beginsel der voorafgaande toelating. Deze toelating slaat niet op het tot stand brengen der verzekeringsvereeniging, maar op hare werking. Om te mogen werken dient elke verzekeringsvereeniging eerst en vooral te bewijzen dat ze regelmatig werd tot stand gebracht onder den vorm van een aktiëvennootschap of van een onderlinge verzekeringsvereeniging. Wij hebben dit reeds vroeger uitgelegd. Vervolgens dient de aanvragende vereeniging te bewijzen dat haar geldelijke inrichting en de grondslagen harer verrichtingen aan de eischen der verzekerings-techniek beantwoorden, en dat in de bedingen harer overeenkomsten geen verkeerde berekeningen voorkomen, waardoor het evenwicht tusschen de premien en de verzekeringsvoordeelen teniet wordt gedaan. Met andere woorden, de vereeniging dient er van te laten blijken dat ze voornemens is te werken overeenkomstig de wiskundige, financiële en rechtskundige beginselen, die tot leiddraad moeten dienen bij het levensverzekeringsbeheer.

Wij hebben reeds gezien hoe die beginselen elkaar onderling tot steun dienen en hoe ze het heele toezichtsvraagstuk beheerschen. Met daar gewag van te maken in den tekst van artikel 2 heeft men bij den aanhet zelf der wet, willen wijzen op de kern van de in te voeren regeling: het voorkomend toezicht moet op nauwkeurige gegevens berusten, het moet elke gedachte van willekeur uitsluiten. In de navolgende bepalingen worden de gevolgen van die hoofdgedachte geordend en ontwikkeld.

ART. 3. — Artikel 3 bepaalt de wijze waarop de bij artikel 2 gevorderde bewijzen dienen te worden ingebracht; het somt de stukken en documenten op, die te dien einde aan het Ministerie van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading moeten worden onderworpen en verwijst tevens voor de nadere bepaling der bijzonderheden naar het koninklijk besluit tot uitvoering, waarbij de toezichtsverordening zal worden vastgesteld.

Buiten het verzoekschrift om toegelaten te worden, betreffen de meeste stukken en documenten, waarvan sprake aangelegenheden, waarover reeds gehandeld werd in het algemeen gedeelte der Memorie van Toelichting en waarop het nutteloos is weer te komen.

Er dient opgemerkt dat de buitenlandsche vereenigingen zullen dienen te bewijzen dat ze er toe gemachtigd zijn te werken in het land, waar ze haar zetel hebben.

ART. 4 en 5. — Naar luid van artikel 4 wordt de toelating verleend bij koninklijk besluit naar het advies van een technisch komitee, waarvan de instelling voorzien werd bij artikel 20 en dat den naam zal dragen van « Kommissie voor private verzekering ». 't Is het stelsel, dat reeds gevolgd werd voor de toelating der maatschappijen voor de verzekering tegen arbeidsongevallen.

Het spreekt vanzelf dat indien de maatschappij haar statuten en ambtelijk goedgekeurde algemeene inrichtingsbedingen wil wijzigen, zij zulks niet mag doen zonder een nieuwe op dezelfde wijze verkregen toelating. In artikel 5 wordt dit geval uitdrukkelijk voorzien.

HOOFDSTUK II.

Totstandbrenging der verzekeringsondernemingen.

ART. 6. — Wat de actiëvennootschappen, de naamlooze vennootschappen en de commanditaire actiëvennootschappen betreft, is het voldoende te verwijzen naar de bepaling der samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen (koninklijk besluit van 22 Juli 1913).

Maar er dient een minimum-kapitaal gevorderd, dat de maatschappij in de mogelijkheid stelt haar verrichtingen in dier voege te ontwikkelen, dat aan de voorwaarde van het groot getal kan worden beantwoord, een minimum-kapitaal, dat als een bewijs kan gelden van den ernst der onderneming en van het krediet aan de stichters er van verleend. Bij artikel 6 wordt dat minimum-kapitaal bepaald op twee millioen frank in geld onderschreven.

Daarbij wordt voorzien dat een vermindering van het waarborgkapitaal kan toegelaten worden wanneer een onderneming in 't bezit is van bijzondere of buitengewone reserves, zonder nauwkeurig bepaalde bestemming en wanneer deze in het aktief van de balans der onderneming als echte waarden aangeteekend staan. Het is inderdaad maar natuurlijk dat deze toelating verleend worde aan die ondernemingen, welke boven vermelde voorwaarden vervullen, vermits hun maatschappelijk kapitaal dan en het nominaal maatschappelijk kapitaal en bovenvermelde buitengewone reserves vervat.

Anderzijds om een vaak voorkomend misbruik te keer te gaan er toe strekkende het maatschappelijk kapitaal door middel van min of meer phantastische aandeelen kunstmatig aan te dikken, stelt artikel 6, bij uitsluiting, nauwkeurig het begrip van den werkelijken inbreng vast, dat de samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen (art. 29) tegenover de storting in geld stellen : zoo wat de kapitaalinschrijving — zoover ze het minimum mocht overtreffen — als wat het volstorten der actiën betreft, wijst artikel 6 uitdrukkelijk af den inbreng, die maar zou bestaan in uitkomsten van studiën of pogingen, handelsbetrekkingen, documenten, financiëele berekeningen, bureau- of agentschapsinrichtingen en andere elementen zonder of van praktisch onbepaalbaar nut.

De aanwezigheid van dergelijke elementen in het vermogen van een verzekeringsmaatschappij is door den band een teeken van den twijfelachtigen aard der zaak.

ART. 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13. — Die bepalingen hebben betrekking op de onderlinge levensverzekeringsvereenigingen. Wij hebben de redenen uiteengezet, waarom de rechtstoestand van die vereenigingen dient bepaald, waarbij aan derde personen waarborgen worden gegeven, die ze thans in den laconischen tekst der wet van 11 Juni 1874 (art. 2) niet vinden, en wij hebben doen opmerken dat het vrij logisch leek de regeling van bedoelden toestand aan de wetgeving betreffende de samenwerkende vennootschappen te ontleenen.

In beginsel dus worden bedoelde onderlinge vereenigingen bij artikel 7 aan bedoelde bepalingen onderworpen, ter uitzondering nochtans van sommige artikelen, waarvan de bepalingen niet in overeenstemming zijn met den aard dier vereenigingen en die noodzakelijkerwijze door meer aangepaste voorschriften moeten worden vervangen.

Er dient in de eerste plaats opgemerkt dat de onderlinge levensverzekeringsvereenigingen geen koophandelsvennootschappen zijn : gelijk het uit-

drukkelijk wordt gezegd in artikel 7 zullen ze hun burgerlijken aard niet verliezen omdat ze voortaan zullen beheerscht worden door bepalingen der wet op de koophandelsvennootschappen.

Tot stand gebracht buiten elken geest van winstbejag is het noodig dat ze van zuiver mutualistischen aard blijven en dat ze echte koophandelsverrichtingen niet kunnen verdoken houden. Het openbaar belang eischt hier vrijmoedigheid en klaarheid. Wanneer men een winstgevende zaak wil op touw zetten, wat overigens volkomen billijk is als men daartoe enkel wettige middelen gebruikt, moet men zulks onpenhartig durven verklaren, maar niets is hatelijker dan het uitbuiten der menschlievendheid.

In dien gedachtengang lijkt het raadzaam aan de onderlinge verzekeringsvereenigingen te verbieden het beheer hunner zaken aan beheerondernemingen toe te vertrouwen (art. 7, lid 2). Een ware onderlinge vereeniging moet zelf haar zaken besturen. Wanneer zulks niet het geval is, dan is de zoogezegd onderlinge vereeniging meestal slechts een bijinrichting van de beheeronderneming, welke in die schikking een middel ziet om winst te maken, zonder de gevaren op te loopen en de verantwoordelijkheid op te nemen, welke een maatschappij van verzekering tegen vaste premiën, die zich als dusdanig bij het publiek aanmeldt, zou moeten op zich nemen; dat is niet duldbaar.

Daar een onderlinge verzekeringsvereeniging geen koophandelsvennootschap is, heeft ze geen maatschappelijk kapitaal. De bepalingen betreffende het « maatschappelijk fonds » of veranderlijk kapitaal der samenwerkende vennootschappen (art. 115 en 117, 4° der samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen), zijn dus niet van toepassing op dat slag van vereenigingen. Het « maatschappelijk fonds » bij de onderlinge verzekering, is in werkelijkheid het verzekeringfonds, dat moet samengesteld worden door bijdragen of premiën. Het is evenwel praktisch onmogelijk een onderlinge vereeniging in te richten zonder vooraf fondsen bijeen te brengen, welke toelaten de inrichtingskosten te bestrijden en terzelfdertijd doen blijken van de degelijke waarde der inrichting en van het vertrouwen, dat de inrichters er van verdienen. Het ware gevaarlijk volle vrijheid te laten aan groepen, waarvan de levensvatbaarheid zelfs niet te vermoeden is. Dienvolgens wordt bij artikel 8 de samenstelling van een waarborgfonds geëischt, waarvan het minimum bepaald wordt op 100,000 frank, wat heel matig is. De statuten bepalen de wijze van samenstelling van bedoeld fonds en zoo daartoe aanleiding bestaat, de wijze waarop de samenstellers er van dienen te worden vergoed. De vergoeding mag niet meer dan 4 t. h. bedragen, wat, naar behooren, elke spekulatiegedachte uitsluit.

Artikel 8 verbiedt bovendien bijzondere voordeelen te bepalen voor de totstandbrengers of voor een groep van vereenigingsleden; en die bepaling is op dezelfde gedachte gesteund: buiten den belangloozen saamhoorigheds- en gelijkheidszin is een echte onderlinge vereeniging onbestaanbaar.

De artikelen 9, 10 en 11 betreffende het register der vereenigingsleden, de titels, waaruit hun rechten en verplichtingen blijken, het ontslag en de uitsluiting der vereenigingsleden, vragen geen uitlegging, niet meer overigens als de artikelen 12 en 13 betreffende het gebruik der maatschappelijke benaming. Bedoelde teksten zijn maar de aanpassing op de bijzonderheden dezer zaak, van de van kracht zijnde gelijke bepalingen voor de samenwerkende vennootschappen.

ART. 14 en 15. — In deze artikelen worden enkele regelen opgegeven eigen aan de buitenlandsche maatschappijen.

Bij artikel 14 wordt voor bedoelde maatschappijen de verplichting voorzien in België een zetel van verrichtingen (dit is een echt bijhuis) in te richten.

een tegenover de administratie en de bijzondere personen verantwoordelijken gevolmachtigde aan te stellen, de bevoegdheid der vaderlandsche gerechten aan te nemen, dat alles onverminderd de toepassing der samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen. De buitenlandsche, evenals de vaderlandsche onderlinge vereenigingen moeten een eigen beheer hebben (art. 15).

Bij artikel 14 wordt eveneens een beperking gebracht aan de toelating voor de buitenlandsche maatschappijen om in België zaken te doen. Daarbij wordt bepaald dat in het land, waar bedoelde maatschappijen thuis hooren, in beginsel gelijke voordeelen dienen te worden verleend aan de Belgische maatschappijen. Deze bepaling is maar al te natuurlijk om verdere billijking te vereischen.

HOOFDSTUK III.

Waarborgen.

De artikelen 16 tot 19 geven in rechtstermen de grondbeginselen weer, die in het algemeen gedeelte der Memorie van Toelichting in het licht werden gesteld en betrekking hebben op de levensverzekeringstechniek, op de geldelijke waarborgen voor het beheer en op de eerlijkheid der overeenkomsten.

ART. 16. — Artikel 16 legt aan de ondernemingen de verplichting van een zekerheidstelling op, onder de voorwaarden, die bij de toezichtsverordening zullen worden vastgesteld. Voor bedoelde verordening kunnen met nut worden geraadpleegd de in ons land reeds van kracht zijnde bepalingen wat betreft de voor de verzekering tegen arbeidsongevallen en voor den rentedienst toegelaten maatschappijen. De zekerheidstelling moet bij voorrecht dienen vooreerst tot betaling der fiscale of strafrechtelijke geldboeten en der publikatiekosten ten laste van de onderneming en vervolgens tot vereffening der verzekeringsverrichtingen.

ART. 17. — Artikel 17 betreft de reserves. Er dienen vooreerst provisies gemaakt voor te regelen schadegevallen. Dat artikel herinnert hier slechts aan een beginsel van geldelijk beheer en rekenplichtigheid, dat om zoo te zeggen door den drang der omstandigheden wordt opgelegd en dat men overigens maar in algemeene bewoordingen kan uitdrukken omdat alles van de afzonderlijke gevallen afhangt. De toezichtsdienst is er mee belast er voor te waken dat de verzekeraars niet afwijken van de regelen sinds lang door een gezonde praktijk gewettigd.

Daarna komt de wetenschappelijke reserve, waarvan de rol reeds uitgelegd werd en die zooals bewezen, nauwkeurig kan worden bepaald. Artikel 17 bepaalt er den omvang van. Zij moet gelijk zijn aan het verschil tusschen de waarde der verbintenissen van den verzekeraar en de waarde der verbintenissen van de verzekerden. Deze dienen berekend naar de gegevens en de methoden, welke de onderneming aan de goedkeuring der bevoegde administratie zal onderworpen hebben met hare aanvraag om toelating. Ten slotte dienen ze beheerscht door de voorwaarden, welke bij de toezichtsverordening zullen worden voorgeschreven naar het voorbeeld van wat gedaan wordt inzake arbeidsongevallenverzekering.

ART. 18. — Artikel 18 bepaalt de rechtgevolgen voortvloeiende uit den aard zelf der wetenschappelijke reserve. Met het oog op de computa-

biliteit vertegenwoordigen die reserves een schuld tegenover de verzekerden. Ten behoeve van dezen laten ze het bestaan vermoeden van sommige tegenover den verzekeraar te laten gelden rechten, namelijk :

1° Een voorrecht op de onroerende en roerende goederen, waarin de reserve werd omgezet. Het voorrecht dient tot waarborg voor de vereffening der verzekerde sommen ;

2° De vrijheid om, wanneer de premiën niet meer betaald worden, de afkoopwaarde der overeenkomst of de verminderingswaarde er van te eischen onder de door de algemeene bedingen der polis te bepalen voorwaarden.

ART. 19. — Bij artikel 19 worden de afkoopwaarde en de verminderingswaarde bepaald. De afkoopwaarde is een breuk van de theoretische afkoopwaarde, die zelf gelijk is aan de zuivere wetenschappelijke reserve der overeenkomst, verminderd met de niet afgeloste acquisitiekosten. Men heeft gezien dat het de gewoonte is eerst dan den afkoop toe te laten, wanneer minstens drie jaarpremiën reeds betaald zijn geworden. De daaromtrent te volgen regelen in voormeld artikel niet uitdrukkelijk opgegeven, moeten vooraf goedgekeurd worden door de bevoegde overheid, die ze bij het indienen van het verzoekschrift om toelating (art. 3, 4° en 5°), of na de toelating (art. 5) tot onderzoek ontvangen heeft.

Deze opmerking is ook van toepassing op de verminderingswaarde, die, volgens artikel 19, gelijk is aan het kapitaal, verzekerd door de afkoopwaarde, beschouwd als zijnde de eenige premie. De verminderingswaarde is alleszins verschuldigd wanneer de afkoop niet gedaan wordt.

ART. 20. — Bij artikel 20 worden de algemeene regelen bepaald, welke betrekking hebben op de deelneming in de winst. Naar luid van dit artikel dienen de maatschappijen, die deelneming in de winst toepassen, afzonderlijke rekeningen te houden voor de in de winst deelende en voor de niet in de winst deelende verzekeringnemers.

De geheele tot omslag bestemde winst dient elk jaar bepaald.

Het aandeel van elken verzekeringnemer in die geheele winst dient te zijnen bate ingeschreven en daarmee dient rekening gehouden bij de berekening der afkoops- en der verminderingswaarde.

Men weet reeds dat de maatschappijen, ter goedkeuring vooraf aan het ambtelijk onderzoek dienen te onderwerpen (art. 3, 4° en 5°, en art. 5) het technisch plan der omslagwijzen alsmede de daarmee in verband staande overeenkomstbedingen.

Door al die maatregelen samen zal een einde gesteld worden aan de misbruiken, waarop gewezen werd in het algemeen gedeelte der Memorie van Toelichting.

ART. 21. — Naar luid van dit artikel zal bij het Ministerie van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading een technische raadgevende kommissie tot stand gebracht worden, die den naam zal dragen van Kommissie voor private verzekering en die hoofdzakelijk in opdracht zal hebben advies uit te brengen omtrent de verzoeken om toelating. Bedoelde kommissie zal samengesteld zijn uit vakmannen, bij koninklijk besluit te benoemen.

ART. 22 en 23. — Artikel 22 drukt het beginsel uit van het blijvend toezicht, dat, ten opzichte van de toegelaten ondernemingen zal geoefend worden. Met betrekking tot bedoeld toezicht, dat door een algemeene bestuursverordening zal geregeld worden, schrijft het eenige bepalingen voor, aangevuld door artikel 23, en waaromtrent geen uitlegging dient gegeven.

Die bepalingen zijn in den geest van de algemeene verordening betreffende de arbeidsongevallenverzekering.

ART. 24. — Artikel 24 is de vrucht van de ervaring opgedaan door den dienst belast met het toezicht over de verzekeringsmaatschappijen, toegelaten krachtens de wet op de vergoeding der schade voortspuitende uit arbeidsongevallen.

Het verslag betreffende de uitvoering dier wet gedurende de jaren 1909-1911 luidt (blz. 13) : Men heeft het betreurenswaardige er van ingezien dat de Regeering tegen de maatschappijen geen andere dwangmiddelen bezat dan het eenvoudige intrekken van de toelating. Dat middel is noodzakelijk in gevallen van tot het uiterste gedreven misbruiken of wanneer de wet of verordeningsschending, zonder daarom op zich zelf heel ernstig te zijn, maar voortdurend voorkomt, zoodat alle hoop op verbetering om zoo te zeggen uitgesloten is. Maar tusschen die gevallen en de volkomen volmaaktheid zijn er graden in de nalatigheid en in de onregelmatigheden, welke kunnen aan den dag gebracht worden door het toezicht over het bestuur der toegelaten maatschappijen. In dat opzicht is het nuttig dat de Regeering er toe in staat gesteld worde een minder kras middel te kunnen toepassen dan de intrekking der toelating.

Hierna zal sprake zijn van de intrekking der toelating. Maar om de zoo-even uiteengezette redenen, welke eveneens van toepassing zijn op het toezicht over de levensverzekeringsondernemingen, dient de toezichtsdienst een minder kras middel te zijner beschikking te hebben, waarvan gebruik kan gemaakt worden, wanneer gewone fouten, verzuim, of nog te herstellen onnauwkeurigheden voorhanden zijn, waarvoor de toepassing der uiterste dwangmiddelen niet gebillijkt is, maar waar nochtans niet kan overgestapt worden zonder de doelmatigheid der verordeningen in gevaar te brengen. Anderzijds dienen de te voorziene dwangmiddelen, zonder veel formaliteiten, spoedig te kunnen worden toegepast, en ze dienen het kwaad eer te voorkomen dan het te beteugelen. Ten slotte is het wenschelijk, gezien den aard der onregelmatigheden, waarop ze betrekking hebben, dat ze een eenigszins administratief of tuchtigend karakter hebben en dat ze de verzekeraars niet in den onaangename toestand brengen vóór de politie- of boetstraffelijke rechtbank te moeten verschijnen. Het spreekt overigens vanzelf dat ze dienen ingevoerd onder omstandigheden die aan de belanghebbenden degelijke waarborgen tegen willekeur verschaffen.

Is met dat inzicht dat artikel 24 eenvoudige fiskale geldboeten, zoo iets gelijk een dwangmiddel, invoert, welke eerst na een zonder uitwerksel gebleven vermaning zullen toegepast worden. In geval van inbreuk op de artikelen 5, 14, 16, 17, 22 en 23 der toekomstige wet of op de in uitvoering dier bepalingen genomen besluiten, zal den inbreukplegers door den bevoegden Minister, een termijn worden gesteld, na afloop waarvan het dwangmiddel zal gebruikt worden, indien de inbreukplegers zich niet in regel hebben gesteld. De geldboete zal 50 frank daags bedragen, te rekenen van het verstrijken van den gestelden termijn tot den dag waarop de inbreukplegers weer in regel zijn. Die geldboeten zullen geïnd worden door het bestuur der registratie, dat een dwangschrift zal uitvaardigen. Acht de onderneming ten onrechte gestraft te zijn geweest, dan kan ze overeenkomstig de fiskale wetgeving tegen dat dwangschrift verzet aantekenen, zoodat ten slotte de rechterlijke macht, in dit geval de burgerlijke rechtbank, de beslissing zal vellen.

HOOFDSTUK V.

Intrekking der toelating.

ART. 25. — De toelating om te werken hangt af van het beding, dat de toegelaten onderneming haar statuten, de toezichtswet en de krachtens deze wet genomen uitvoeringsverordeningen naleve; en het is logisch dat de intrekking op dezelfde wijze gedaan en door dezelfde overheid verleend worde als de toelating: ziedaar de beteekenis der bepalingen van artikel 25.

De intrekking gaat noodzakelijkerwijze gepaard met het verbod nog nieuwe verrichtingen te doen.

ART. 26, 27, 28 en 29. — De artikelen 26 en 27 betreffen de intrekking-procedure en de maatregelen ter vrijwaring van de rechten der verzekerden. Men heeft die verschillende bepalingen ontleend aan de algemeene verordening betreffende de verzekering tegen arbeidsongevallen.

Hetzelfde geldt wat betreft artikel 28, dat aan de toegelaten ondernemingen de vrijheid verleent om van de toelating af te zien.

Ten slotte bepaalt artikel 29 dat de ondernemingen, wier toelating werd ingetrokken of die er van hebben afgezien, verder onder het toezicht vallen totdat ze al hun in België aangegane verbintenissen tot afloop hebben gebracht.

HOOFDSTUK VI.

[Strafbepalingen.]

ART. 30, 31 en 32. — In deze artikelen worden de straffen bepaald, die de niet toegelaten ondernemingen, welke het levensverzekeringsbedrijf uitoefenen, zullen treffen. Het uitoefenen van bedoeld bedrijf en de daarmee in verband staande akten worden als wanbedrijf beschouwd. Het lijkt overbodig die bepalingen te billijken: een bewakings- en toezichtswet, in haar hoofdbeginsel anders dan door straffen bekrachtigd, is niet denkbaar. Verder lijken de voorgestelde teksten zelf duidelijk genoeg. Er dient wel verstaan dat de er door voorziene feiten strafbaar zijn ontdaan van alle boosaardige of bedriegelijke inzichten.

ART. 33. — Ten einde elke betwisting te voorkomen maakt artikel 33 uitdrukkelijk artikel 196 van het Strafwetboek, betreffende de schriftvervalsching, toepasselijk op de bedriegelijke aangiften en achterhoudingen in de krachtens artikelen 3, 5 en 22 te vertoonen stukken.

ART. 34. — Artikel 34 vindt zijn verklaring in de in het algemeen gedeelte der Memorie van Toelichting uiteengezette beschouwingen. Het is een noodzakelijke aanvulling van het stelsel van voorkomende regeling inzake levensverzekering, maar het is niet alleen toepasselijk op bedoelde verzekeringen en op de ondernemingen, die bedoelde verzekering beoefenen. Het heeft ten doel alle spaar-, kapitalisatie- of verzekeringsverrichtingen van den aard der loterijen, onder welken vorm ze ook mochten voorkomen, te treffen. Enkele dier verrichtingen vallen reeds onder de artikelen 301 en volgende van het Strafwetboek, betreffende de loterijen; in dit opzicht doet artikel 34 niet anders dan het bestaande recht te bevestigen, maar het wordt er gedaan in bewoordingen, die als een echte uitlegging er van zijn; aldus wordt de min of meer gegronde twijfel opgeheven, die thans mocht ontstaan

omtrent sommige schikkingen, waarvan de echte aard door behendige kunstgrepen verdoken wordt.

Artikel 34 beoogt bovendien de tontine-spekulaties, die doodsloterijen, die maar den schijn van de echte verzekering hebben en schadelijk zijn voor het algemeen belang.

Om alle willekeur bij de toepassing te vermijden instee van bedoelde verrichtingen door een volksuitdrukking, met zoowat vlottende beteekenis, aan te duiden ontleent de tekst aan de technische taal de uitdrukking, waarvan gebruik gemaakt wordt: wanbedrijf bestaat zoodra de omslag der bijeengebrachte sommen moet geschieden naar een overlevingsbepaling, ter uitsluiting van elke wetenschappelijk bepaalde verbintenis in verband met persoonlijke bijdragen en deelnemingen, 't is te zeggen zoodra er schending bestaat van de evenwichtswet, die alle met den levensduur in verband staande verrichtingen hoegenaamd, moet beheerschen.

ART. 35. — De strafbepalingen worden aangevuld door artikel 35, dat de maatschappijen en vereenigingen hoofdelijk aansprakelijk stelt voor aan hun beheerders, bestuurders, zaakvoerders en beambten, overeenkomstig bovenstaande artikelen, opgelegde geldstraffen (boeten en kosten); het betaamt niet dat oneerlijke ondernemingen steeds strafvrij verscholen kunnen blijven achter de onvermogenende personen, waardoor ze vertegenwoordigd zijn.

HOOFDSTUK VII.

Overgangs- en uitvoeringsbepalingen.

ART. 36 en 37. — De bij deze artikelen voorziene uitvoeringsbepalingen vragen geen verdere verklaring.

ART. 38 en 39. — Bijzondere maatregelen dienen getroffen wat betreft de in het Rijk reeds gevestigde verzekeringsondernemingen, die onder het stelsel der toekomstige wet hun werkzaamheden willen voortzetten.

Artikel 38 bepaalt den termijn, binnen welken ze de toelating dienen te verkrijgen. Werd omtrent hun verzoek niet beslist op het oogenblik dat de wet in werking treedt, — en hier dient de bevoegde overheid wel wat ruimte verleend, gezien het groot aantal verzoekschriften dat wellicht terzelfder tijd zal worden ingediend — zoo mogen ze tijdelijk voortwerken in afwachting dat een beslissing getroffen worde, voor zoover nochtans dat ze de wettelijke waarborgsom hebben gestort.

Onder die ondernemingen zullen er wel zijn, die, zonder een voldoende wetenschappelijke reserve te bezitten, nochtans zulke waarborgen zullen bieden dat het niet redelijk zijn zou hun maar doodeenvoudig de toelating te weigeren. Het behoort deze tijd te verleen om hun zaken in orde te brengen. Artikel 39 voorziet een termijn van vijf jaar, waarbinnen de reserves dienen te worden aangevuld.

ART. 40. — Met betrekking tot de verworven rechten dient eveneens het beginsel geëerbiedigd geen terugwerkende kracht aan de wetten te verleen. Dienvolgens mag, naar luid van artikel 40, geen hinder worden gedaan aan de rechten voortvloeiende uit overeenkomsten, loopende voor het in werking treden van de verschillende bepalingen der wet.

Artikel 41 maakt de toekomstige wet toepasselijk op het grondgebied van de Congokolonie en artikel 42 belast de Regeering er mee om de drie jaar aan de Wetgevende Kamers verslag te doen omtrent de uitvoering van bedoelde wet.

De Minister van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading,
J. WAUTERS.

PROJET DE LOI
sur le contrôle des entreprises d'assurances sur la vie.

Albert,

ROI DES BELGES

A tous présents et à venir, Salut

Sur la proposition de Notre Ministre de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Le Projet de Loi dont la teneur suit sera présenté en Notre nom aux Chambres législatives.

CHAPITRE PREMIER.

De l'autorisation.

ARTICLE PREMIER.

Sont réputées entreprises d'assurances sur la vie, pour l'application de la présente loi, toutes entreprises belges et étrangères qui contractent des engagements dont l'exécution dépend de la durée de la vie humaine, à l'exception toutefois des institutions publiques ou privées de prévoyance qui sont régies par des lois spéciales, ainsi que des institutions patronales de prévoyance créées au sein d'établissements privés et auxquelles sont affiliés exclusivement les membres du personnel de ces établissements.

ART. 2.

Les entreprises d'assurances sur la vie ne peuvent fonctionner ou conti-

WETSONTWERP
op het toezicht over de levensverzekeringsondernemingen.

Albert,

KONING DER BELGEN

Aan allen tegenwoordigen en toekomstenden, Heil.

Op de voordracht van Onzen Minister van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN
WIJ BESLUITEN,

Het wetsontwerp waarvan de inhoud volgt, zal in Onzen naam bij de Wetgevende Kamers ingediend worden.

HOOFDSTUK EÉN.

Toelating.

ARTIKEL EÉN.

Worden, met het oog op de toepassing dezer wet, geacht levensverzekeringsondernemingen te zijn, alle Belgische en buitenlandsche ondernemingen, die verbintenissen aangaan, waarvan de naleving afhankelijk is van den duur van het menschelijk leven, ter uitzondering nochtans van de openbare of private voorzorgsinstellingen, door bijzondere wetten beheerscht, alsmede van de ondernemersvoorzorgsinstellingen tot stand gebracht in den schoot van private inrichtingen en waarbij uitsluitend aangesloten zijn de leden van het personeel dier inrichtingen.

ART. 2.

De levensverzekeringsondernemingen mogen in het rijk slechts dan hun

nuer de fonctionner dans le royaume qu'après avoir justifié, comme il sera dit ci-après :

Qu'elles sont régulièrement établies sous la forme de sociétés par actions ou d'associations d'assurances mutuelles ;

Que leur organisation financière et les bases de leurs opérations sont conformes aux principes de la technique des assurances ;

Que les conditions de leurs contrats excluent toute spéculation destructive de l'équivalence des primes et des avantages de l'assurance. A cet effet, les contrats indiqueront, depuis le moment de leur conclusion, les montants précis des primes et des avantages correspondants (sauf pour la participation aux bénéfices), établis en respectant le principe de leur équivalence.

ART. 3.

Avant de commencer ou de continuer leurs opérations, les entreprises d'assurances sur la vie sont tenues de soumettre au Ministère de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement, dans les formes et conditions qui seront spécifiées par le règlement du contrôle :

1° Une requête aux fins d'autorisation ;

2° Leurs statuts et, si elles ont déjà fait des opérations d'assurances, toutes données et tous documents propres à établir leur situation financière ;

3° Si le siège social n'est pas situé en Belgique, la preuve qu'elles sont autorisées à fonctionner dans le pays de ce siège ;

4° Le texte des clauses générales de leurs polices ;

5° Un exposé des bases et des méthodes adoptées pour le calcul des primes nettes, des chargements et des réserves, pour la détermination de la valeur de réduction et de la valeur de

werking aanvangen of voortzetten, wanneer ze er van laten blijken hebben :

Dat ze regelmatig werden tot stand gebracht onder den vorm van een actiënvennootschap of van een onderlinge-verzekeringsvereeniging ;

Dat hun geldelijke inrichting en de grondslagen hunner verrichtingen met de beginselen der verzekeringstechniek overeenstemmen ;

Dat in de bedingen hunner overeenkomsten geen verkeerde berekeningen voorkomen, waardoor het evenwicht tusschen de premiën en de verzekeringsvoordeelen teniet wordt gedaan. Te dien einde dient in de overeenkomsten, reeds bij het afsluiten er van, aangegeven het nauwkeurig bedrag der premiën en der daarmee overeenstemmende voordeelen (behoudens wat de deelneming in de winst betreft), bepaald zonder het beginsel van hun evenwicht te schenden.

ART. 3.

Vooraleer hun werking aan te van-
gen of voort te zetten, dienen de
levensverzekeringsondernemingen, in
den vorm en onder de voorwaarden
bepaald bij de toezichtsverordening,
aan het Ministerie van Nijverheid,
Arbeid en Bevoorrading, te onder-
werpen :

1° Een aanvraag om toelating ;

2° Hun statuten en, indien ze reeds
verzekeringsverrichtingen hebben ge-
daan, alle gegevens en documenten,
welke er kunnen toe bijdragen om hun
geldelijken toestand bloot te leggen ;

3° Indien de maatschappelijke zetel
niet in België is gevestigd, het bewijs,
dat ze de toelating bekomen hebben
om te werken in het land, waar hun
zetel gevestigd is ;

4° Den tekst der algemeene bedin-
gen hunner polissen ;

5° Een uiteenzetting van de grond-
slagen en methoden aangenomen tot
berekening der zuivere premiën, der
lasten en reserves, voor het bepalen
van de verminderingswaarde en van

rachat des polices et, s'il y a lieu, pour la participation aux bénéfices ;

6° Un exposé des méthodes d'amortissement des frais de premier établissement, d'administration et d'exploitation ;

7° Toutes justifications et tous renseignements qui leur seront demandés par l'administration au sujet de leur situation financière et de leurs opérations quelles qu'elles soient.

ART. 4.

L'autorisation de fonctionner est donnée par arrêté royal, sur l'avis de la Commission des assurances privées. La liste des entreprises autorisées est publiée tous les trois mois au *Moniteur*.

ART. 5.

Les modifications aux statuts et aux conditions générales d'organisation, visées par les n°s 4°, 5° et 6° de l'article 3, ne peuvent être mises en vigueur qu'en vertu d'un arrêté royal pris dans les mêmes formes que l'arrêté d'autorisation. Ces modifications doivent être préalablement soumises au Ministère de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement comme il est dit à cet article.

CHAPITRE II.

De la constitution des entreprises

ART. 6.

Les entreprises belges d'assurances sur la vie établies sous la forme de sociétés par actions sont soumises aux dispositions des lois coordonnées sur les sociétés commerciales. Leur capital social, souscrit en numéraire, ne peut être inférieur à deux millions de francs.

de afkoopwaarde der polissen en, zoo daartoe aanleiding bestaat, voor het deelnemen in de winst ;

6° Een uiteenzetting der methoden van aflossing der kosten voor eerste inrichting der beheers- en bedrijfskosten ;

7° Alle bewijzen en inlichtingen, die hun door de administratie zullen gevraagd worden in verband met hun geldelijken toestand en met onverschillig welke door hun gedane verrichtingen.

ART. 4.

De toelating om te werken wordt bij koninklijk besluit verleend, naar het advies der Kommissie voor private verzekering. De lijst der toegelaten ondernemingen verschijnt om de drie maand in den *Moniteur Belge*.

ART. 5.

De wijzigingen aan statuten en algemeene inrichtingsbedingen, bedoeld bij de nummers 4°, 5° en 6° van artikel 3, kunnen slechts van kracht worden krachtens een koninklijk besluit naar hetzelfde advies genomen als het toelatingsbesluit. Die wijzigingen dienen vooraf aan het Ministerie van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading onderworpen, gelijk gezegd in bedoeld artikel.

HOOFDSTUK II.

Oprichting der verzekerings-ondernemingen.

ART. 6.

De Belgische levensverzekerings-ondernemingen opgericht onder den vorm van actiëvennootschappen, vallen onder de bepalingen der samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen. Hun maatschappelijk kapitaal, in geld onderschreven, mag niet minder dan twee millioen frank bedragen.

Les réserves spéciales ou extraordinaires, constituées par les entreprises ayant un certain nombre d'années d'existence, pourront tenir lieu de capital de garantie dans les limites à fixer par le règlement du contrôle.

Ne sont pas considérés comme des apports effectifs relativement à la souscription du capital social et à la libération des actions, ceux qui consistent en résultats d'études ou de démarches, relations d'affaires, documents, combinaisons financières, organisations de bureau ou d'agences et autres éléments de valeur nulle ou pratiquement indéterminable.

ART. 7.

Les associations belges d'assurances mutuelles sur la vie sont constituées dans les formes établies pour les sociétés coopératives. Elles sont soumises, sans perdre par là leur caractère civil, aux dispositions qui régissent ces sociétés, à l'exception des articles 115, 117, 4°, 120, 121, 123, 124, 125, 129, 132 et 133 des lois coordonnées sur les sociétés commerciales.

Il leur est interdit de confier la gestion de leurs affaires à des entreprises de gérance.

ART. 8.

Le fonds spécial prévu par l'article 117, 4°, des lois coordonnées sur les sociétés commerciales est remplacé par un fonds de garantie d'au moins 100,000 francs, dont les statuts déterminent le montant, le mode de formation et, s'il y a lieu, le mode de rémunération. Cette rémunération ne peut être supérieure à 4 p. c.

Il est interdit de stipuler des avantages particuliers au profit des fondateurs ou d'un groupe d'associés.

De bijzondere of buitengewone reserves, aangelegd door de ondernemingen, die reeds eenige jaren bestaan, mogen tot waarborgkapitaal dienen zoover de bij de toezichtsverordening te bepalen grenzen niet worden te buiten gegaan.

Wordt, met betrekking tot de kapitaalinschrijving en tot de volstorting der actiën, niet als werkelijke inbreng aangezien, de inbreng bestaande in uitkomsten van studiën of pogingen, handelsbetrekkingen, documenten, financiële berekeningen, bureau- of agentschapsinrichtingen en andere elementen zonder of van praktisch onbepaalbaar nut.

ART. 7.

De Belgische onderlinge levensverzekeringsverenigingen worden opgericht naar de wijze bepaald voor de samenwerkende vennootschappen. Zonder daardoor hun burgerlijken aard te verliezen, zijn ze onderworpen aan de bepalingen, waardoor bedoelde vennootschappen worden beheerscht, ter uitzondering van de artikelen 115, 117, 4°, 120, 121, 123, 124, 125, 129, 132 en 133 der samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen.

Zij mogen het beheer hunner zaken niet aan beheersondernemingen toevertrouwen.

ART. 8.

Het bij artikel 117, 4°, der samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen voorzien maatschappelijk fonds wordt vervangen door een waarborgfonds van minstens 100,000 frank, waarvan de statuten het bedrag, de wijze van samenstelling en, zoo daartoe aanleiding bestaat, de wijze van vergoeding bepalen. Beoelde vergoeding mag 4 t. h. niet te boven gaan.

Het is verboden bijzondere voordeelen te bepalen voor de oprichters of voor een groep van vereenigingsleden.

ART. 9.

Toute association d'assurances mutuelles doit tenir un registre contenant, à la première page, l'acte constitutif de l'association et indiquant, à la suite de cet acte :

1° Les noms, professions et domiciles des associés ;

2° La date de leur admission, de leur démission ou de leur exclusion.

ART. 10.

Les droits et les obligations des associés sont constatés par une police rédigée dans la forme des actes sous seing privé. La démission d'un associé doit être notifiée par écrit. Il en est fait mention sur le double de la police conservé au siège social. Cette mention est signée et datée par celui qui a la gestion et la signature sociale.

ART. 11.

L'exclusion de l'association résulte d'un procès-verbal daté et signé comme il est dit au dernier alinéa de l'article 10. Ce procès-verbal relate les faits établissant que l'exclusion a été prononcée conformément aux statuts. Copie conforme en est adressée à l'associé exclu, dans les deux jours, par lettre recommandée.

ART. 12.

Tous les actes, annonces, publications ou autres pièces émanées des associations d'assurances mutuelles sur la vie, feront mention de la dénomination sociale, précédée ou suivie immédiatement de ces mots écrits lisiblement et en toutes lettres : « association d'assurances mutuelles sur la vie ». Cette mention n'est pas requise lorsque ces mots font partie de la dénomination sociale.

ART. 9.

Elke onderlinge-verzekeringsvereniging moet een register houden behelzende, op de eerste bladzijde, de oprichtingsakte, gevolgd van :

1° De namen, beroepen en woonplaatsen der vereenigingsleden ;

2° Den datum, waarop ze aangenomen, ontslagen of uitgesloten werden.

ART. 10.

De rechten en verplichtingen der leden worden bepaald bij een polis, opgemaakt in den vorm van een onderhandsche akte. Ontslag van een lid moet schriftelijk worden genomen. Daarvan wordt melding gemaakt op het duplicaat der in den maatschappelijken zetel bewaarde polis. Bedoelde melding dient gedagteekend en onderteekend door den procurahouder.

ART. 11.

De uitsluiting uit de vereeniging blijkt uit een verslag gedagteekend en onderteekend zooals vermeld in het laatste lid van artikel 10. Dat verslag geeft de feiten aan, waaruit blijkt dat tot de uitsluiting overeenkomstig de statuten werd besloten. Gelijkvormig afschrift er van wordt, binnen twee dagen, per aangeteekenden brief gezonden aan het uitgesloten lid.

ART. 12.

Op alle akten, aankondigingen, bekendmakingen of andere van onderlinge levensverzekeringsverenigingen uitgaande stukken dient de maatschappelijke benaming vermeld, onmiddellijk vooraf gegaan of gevolgd door deze leesbaar voluit geschreven woorden : « onderlinge levensverzekeringsvereniging ». Deze melding wordt niet vereischt wanneer bedoelde woorden deel uitmaken van de maatschappelijke benaming.

ART. 13.

Toute personne qui interviendra pour une association d'assurances mutuelles sur la vie dans un acte où la prescription de l'article 12 ne sera pas remplie pourra, suivant les circonstances, être déclarée personnellement responsable des engagements qui y sont pris par l'association.

ART. 14.

Les sociétés étrangères sont autorisées, au même titre que les sociétés belges, à traiter en Belgique des opérations d'assurances sur la vie, sous la réserve que leur pays d'origine accorde des avantages équivalents aux sociétés belges.

Elles sont tenues d'établir en Belgique un siège d'opérations où elles feront élection de domicile.

Elles constitueront un fondé de pouvoirs chargé de les représenter tant auprès de l'administration que vis-à-vis des particuliers et qui aura son domicile et sa résidence en Belgique.

Elles établiront une gestion et une comptabilité distinctes pour tous les contrats souscrits en Belgique.

Elles devront accepter la compétence des tribunaux belges.

Pour le surplus, il sera fait application, tant aux sociétés par actions qu'aux associations d'assurances mutuelles, des dispositions des lois coordonnées sur les sociétés commerciales relatives aux sociétés étrangères.

ART. 15.

La disposition de l'article 7, deuxième alinéa, de la présente loi, s'applique aux associations étrangères d'assurances mutuelles sur la vie.

ART. 13.

Elke persoon ten behoeve van een onderlinge levensverzekeringsvereniging betrokken in een akte, waarbij de bepaling van artikel 12 niet wordt nageleefd, kan, naar de omstandigheden, persoonlijk verantwoordelijk verklaard worden voor de door de vereniging daarin aangegane verbindingen.

ART. 14.

De buitenlandsche maatschappijen worden, op denzelfden voet als de Belgische, er toe gemachtigd in België levensverzekeringsverrichtingen te doen zoover in het land, waar zij thuis hooren, gelijke voordeelen verstrekt worden aan de Belgische maatschappijen.

Zij zijn er toe verplicht in België een bedrijfszetel in te richten, waar ze woonplaats dienen te kiezen.

Zij dienen een in België zijn woon-en verblijfplaats hebbenden gevolmachtigde aan te stellen, er mee belast ze evenzeer bij de administratie als tegenover bijzondere personen te vertegenwoordigen.

Zij dienen een afzonderlijk beheer en een afzonderlijke comptabiliteit te hebben voor al de in België onderteekende overeenkomsten.

Zij dienen de bevoegdheid der Belgische gerechten aan te nemen.

Verder zullen, zoowel op de actiënnootschappen als op de onderlinge verzekeringsverenigingen, van toepassing zijn de bepalingen der samengeordende wetten op de koophandelsvennootschappen en betrekking hebbende op de buitenlandsche maatschappijen.

ART. 15.

De bepaling van artikel 7, lid 2, dezer wet is van toepassing op de buitenlandsche onderlinge levensverzekeringsverenigingen.

CHAPITRE III.

Des garanties.

ART. 16.

Les entreprises d'assurance sur la vie doivent fournir un cautionnement dans les conditions qui seront déterminées par le règlement du contrôle.

Ce cautionnement est affecté par privilège, dans l'ordre ci-après indiqué :

1° Au paiement des amendes fiscales ou pénales et des frais de publication encourus par l'entreprise en vertu de la présente loi ;

2° A la liquidation des opérations d'assurance.

ART. 17.

Indépendamment des provisions pour sinistres à régler, il sera constitué des réserves mathématiques égales à la différence entre la valeur des engagements de l'assureur et la valeur des engagements des assurés.

Les réserves mathématiques seront calculées conformément aux données et aux méthodes indiquées dans l'exposé prévu par l'article 3, 5° ; elles seront placées dans les conditions à déterminer par le règlement du contrôle.

ART. 18.

Les droits des assurés en ce qui concerne les réserves mathématiques comportent :

1° L'affectation, par privilège, des valeurs représentatives des dites réserves à la liquidation des opérations d'assurance ;

2° La faculté de réclamer la valeur de rachat du contrat ou la réduction de l'assurance, dans les conditions déterminées par les clauses générales de la police et au plus tard à partir

HOOFDSTUK III.

Waarborgen.

ART. 16.

De levensverzekeringsondernemingen moeten zekerheid stellen onder de voorwaarden, die bij de toezichtsverordening zullen worden vastgesteld.

Die zekerheid moet bij voorrecht dienen als volgt :

1° Tot betaling der fiscale of strafrechtelijke geldboeten en der publicatiekosten krachtens deze wet ten laste van de onderneming ;

2° Tot vereffening der verzekeringsverrichtingen.

ART. 17.

Benevens de provisiën voor te vergoeden verzekerde schade, dienen wetenschappelijke reserves aangelegd, gelijk aan het verschil tusschen de waarde der verbintenissen van den verzekeraar en de waarde der verbintenissen van de verzekeringnemers.

De wetenschappelijke reserves dienen berekend naar de gegevens en de methoden aangeduid in de uiteenzetting voorzien bij artikel 3, 5° ; ze dienen belegd onder de bij de toezichtsverordening te bepalen voorwaarden.

ART. 18.

De rechten der verzekeringnemers met betrekking tot de wetenschappelijke reserves behelzen :

1° Het bevoorrecht gebruik van de bedoelde reserves vertegenwoordigende waarden tot vereffening der verzekeringsverrichtingen ;

2° De vrijheid om, wanneer de premien te vroegtijdig niet meer betaald worden, de afkoopwaarde der overeenkomst of de verminderingswaarde er van te eischen onder de door de alge-

de la troisième année, lorsque les primes cessent prématurément d'être payées.

ART. 19.

La base du calcul de la valeur de rachat, ou rachat théorique, est la réserve mathématique pure diminuée des frais d'acquisition non amortis.

La valeur de rachat sera une fraction, fixée par les clauses de la police, du rachat théorique.

Sur avis de la Commission des assurances privées, un arrêté ministériel déterminera le maximum de la réduction à opérer pour frais d'acquisition non amortis, ainsi que le minimum de la fraction, qui, en aucun cas, ne pourra être inférieure à 85 p. c. du rachat théorique qui sert de base au calcul du rachat effectif.

La valeur de réduction, qui est due en tout cas lorsque le rachat n'a point lieu, sera le capital assuré par la valeur de rachat considérée comme prime unique.

Pour les contrats d'assurance en cas de vie ou de survie pour lesquels les conditions de police peuvent prévoir qu'il n'y aura pas de valeur de rachat, il sera prévu une valeur de réduction, laquelle sera établie en considérant comme prime unique une fraction, qui ne pourra être inférieure à 85 p. c. du rachat théorique, établi comme il est dit ci-dessus.

Les frais d'acquisition à prendre en considération pour le calcul du rachat théorique des contrats dont il est question à l'alinéa précédent ne pourront dépasser 3 p. c. du prix de la rente.

ART. 20.

Les sociétés qui pratiquent la participation aux bénéfices tiendront des comptes séparés pour les associés participants et les associés non participants.

meene bedingen der polis bepaalde voorwaarden en uiterlijk te rekenen van het derde jaar.

ART. 19.

De grondslag voor de berekening der afkoopwaarde of theoretische afkoopwaarde, is de zuivere wetenschappelijke reserve, verminderd met de niet afgeloste acquisitiekosten.

De afkoopwaarde zal een door de bedingen der polis vastgestelde breuk zijn van de theoretische afkoopwaarde.

Bij ministerieel besluit, te geven naar het advies van de Commissie voor private verzekering, dient het maximum bepaald van de inhouding voor niet afgeloste acquisitiekosten, alsmede het minimum der breuk, die in geen geval geringer mag zijn dan 85 t. h. van de theoretische afkoopwaarde, die tot grondslag dient voor de berekening der werkelijke afkoopwaarde.

De verminderingswaarde, alleszins verschuldigd wanneer de afkoop niet wordt gedaan, zal het kapitaal zijn, verzekerd door de afkoopwaarde, beschouwd als zijnde de eenige premie.

Wat betreft de verzekering bij leven of bij overleven waarvoor in de polisbedingen kan voorzien worden dat er geen afkoopwaarde zal zijn, dient een verminderingswaarde voorzien, te bepalen onder aanneming als eenige premie van een breuk, die niet geringer mag zijn dan 85 t. h. van de theoretische afkoopwaarde, bepaald als boven aangeduid.

De voor de berekening van de theoretische afkoopwaarde der overeenkomsten, waarvan sprake in het vorig lid, in aanmerking te nemen acquisitiekosten, mogen 3 t. h. van den renteprijs niet te boven gaan.

ART. 20.

De maatschappijen, die deelneming in de winst toepassen, dienen afzonderlijke rekeningen te houden voor de in de winstdeelende en voor de niet in de winstdeelende verzekeringnemers.

Chaque année, le bénéfice total à répartir sera établi d'après un plan technique de répartition que les sociétés auront à soumettre au Ministère de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement, conformément au 5° de l'article 3.

La part de chaque associé dans le bénéfice total annuel sera inscrite à son profit. Il en sera tenu compte dans le calcul des valeurs de rachat et de réduction.

CHAPITRE IV.

Du contrôle.

ART. 21.

Il sera institué par arrêté royal auprès du Ministère de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement, sous le nom de Commission des assurances privées, un comité consultatif composé de neuf membres, choisis parmi les personnes spécialement compétentes en matière de technique et de droit des assurances.

Indépendamment des attributions qui lui sont dévolues par la présente loi, la commission délibérera sur toutes les questions qui lui seront soumises par le Ministre au sujet des assurances privées.

ART. 22.

Les entreprises d'assurances sur la vie sont soumises au contrôle du Gouvernement. Le règlement du contrôle sera établi par arrêté royal ; il déterminera notamment les obligations des assureurs relatives à la communication des livres, polices, pièces comptables et autres documents, aux mentions à faire dans les prospectus, circulaires, affiches et autres écrits destinés au public, à la présentation du compte rendu annuel des opérations d'assurance.

Elk jaar dient de geheele tot omslag bestemde winst vastgesteld naar een technisch omslagplan, dat de maatschappijen, overeenkomstig artikel 3, 5°, aan den Minister van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading dienen te onderwerpen.

Het aandeel van elken verzekeringnemer in de geheele jaarlijksche winst dient te zijnen bate ingeschreven. Daarmee dient rekening gehouden bij de berekening der afkoop- en der verminderingswaarde.

HOOFDSTUK IV.

Toezicht.

ART. 21.

Bij koninklijk besluit dient bij het Ministerie van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading onder den naam van Kommissie voor private verzekering, een raadgevende kommissie tot stand te worden gebracht, samengesteld uit negen leden, gekozen onder de personen bijzonder bevoegd inzake verzekeringstechniek en -recht.

Onafhankelijk van de haar door deze wet verleende opdracht, dient de kommissie te beraadslagen over al de haar door den Minister, omtrent private verzekering onderworpen aangelegenheden.

ART. 22.

De levensverzekeringsondernemingen vallen onder het toezicht der Regeering. De toezichtsverordening wordt vastgesteld bij koninklijk besluit ; zij bepaalt onder meer de verplichtingen der verzekeraars wat betreft : het ter inzage geven der boeken, polissen, rekenstukken en andere documenten ; de op prospectussen, rondzendbrieven, aanplakbrieven en andere voor het publiek bestemde schriften te maken meldingen ; de indiening van het jaarverslag over de verzekeringsverrichtingen.

ART. 23.

Les entreprises autorisées dont l'objet n'est pas limité aux assurances sur la vie doivent établir, pour ces assurances, une gestion et une comptabilité distinctes. Le contrôle peut toutefois s'étendre à l'ensemble des opérations de ces entreprises.

ART. 24.

Sans préjudice de l'application éventuelle des sanctions prévues par l'article 25, les entreprises qui contreviendront aux articles 5, 14, 16, 17, 22 et 23 de la présente loi et aux arrêtés pris pour l'exécution de ces dispositions seront, à défaut de régularisation dans le délai qui leur sera fixé par le Ministre de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement, passibles d'amendes fiscales calculées à raison de 50 francs par jour, depuis l'expiration du délai jusqu'à régularisation. Ces amendes seront recouvrées comme en matière d'enregistrement, sur la demande qui en sera faite à la régie par le Ministre de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement.

CHAPITRE V.

Du retrait de l'autorisation.

ART. 25.

L'autorisation de fonctionner sera révoquée par arrêté royal, sur l'avis de la Commission des assurances privées, s'il est établi que l'entreprise ne fonctionne plus en conformité de ses statuts ou de la présente loi et des règlements d'exécution qu'elle prévoit.

La révocation emporte interdiction de faire des opérations nouvelles.

ART. 23.

De toegelaten verzekeringsondernemingen, die niet uitsluitend levensverzekering beoefenen, moeten voor dat slag van verzekering een onderscheiden bestuur en rekendienst hebben. Het toezicht mag evenwel geoefend worden over de gezamenlijke verrichtingen dier ondernemingen.

ART. 24.

Onverminderd de mogelijke toepassing der bij artikel 25 voorziene dwangmiddelen zijn de op de artikelen 5, 14, 16, 17, 22 en 23 dezer wet en op de tot uitvoering dier bepalingen gegeven besluiten, inbreukplegende verzekeringsondernemingen, indien ze zich binnen den door den Minister van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading gestelden termijn niet in regel hebben gesteld, strafbaar met fiscale geldboeten, bepaald op 50 frank daags te rekenen van het verstrijken van den gestelden termijn tot den dag waarop de inbreukplegers weer in regel zijn. Die geldboeten zullen geïnd worden gelijk inzake registratie, op verzoek daaromtrent aan de belastingadministratie gedaan door den Minister van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading.

HOOFDSTUK V.

Intrekking der toelating.

ART. 25.

De toelating om te werken zal ingetrokken worden bij koninklijk besluit, naar het advies der Kommissie voor private verzekering, indien bewezen wordt dat de verzekeringsonderneming niet meer werkt overeenkomstig haar statuten of deze wet en de er bij voorziene uitvoeringsverordeningen.

De intrekking gaat gepaard met het verbod nog nieuwe verrichtingen te doen.

ART. 26.

La révocation ne pourra être prononcée qu'après l'expiration d'un délai fixé par le Ministre de l'Industrie, du Travail et du Ravitaillement à l'entreprise en défaut, pour régularisation éventuelle ou justification.

ART. 27.

L'arrêté de révocation, ou un arrêté royal ultérieur pris dans les mêmes formes, ordonnera, le cas échéant, les mesures propres à sauvegarder les droits des assurés.

ART. 28.

Les entreprises autorisées ont la faculté de renoncer à l'autorisation. La renonciation est constatée par un arrêté royal, pris sur l'avis de la Commission des assurances privées. Elle implique interdiction de faire de nouvelles opérations. Les mesures prévues à l'article 31 peuvent également être ordonnées en cas de renonciation.

ART. 29.

Les entreprises dont l'autorisation a été révoquée ou qui y ont renoncé restent soumises au contrôle prévu par l'article 22 jusqu'à ce qu'elles aient liquidé tous leurs engagements en Belgique.

CHAPITRE VI.

Dispositions pénales

ART. 30.

Seront punis d'une amende de 1,000 à 10,000 francs et d'un emprisonnement d'un mois à un an ou d'une de ces

ART. 26.

Tot de intrekking kan slechts besloten worden na afloop van een termijn, aan de in gebreke gebleven onderneming door den Minister van Nijverheid, Arbeid en Bevoorrading gesteld voor mogelijke inregeling of rechtvaardiging.

ART. 27.

Het intrekkingbesluit of een later naar hetzelfde advies gegeven besluit zal in voorkomend geval de maatregelen opleggen, van den aard om de rechten der verzekeringnemers te vrijwaren.

ART. 28.

De toegelaten ondernemingen hebben de vrijheid om de toelating op te zeggen. De opzegging moet blijken uit een koninklijk besluit, gegeven naar het advies der Kommissie voor private verzekering. Daarin ligt vervat het verbod nog nieuwe verrichtingen te doen. De bij artikel 31 voorziene maatregelen kunnen eveneens worden opgelegd wanneer de toelating wordt opgezegd.

ART. 29.

De verzekeringsondernemingen, wier toelating werd ingetrokken of die ze hebben opgezegd vallen verder onder het bij artikel 22 voorzien toezicht totdat ze al hun in België aangegane verbintenissen hebben afgewikkeld.

HOOFDSTUK VI.

Strafbepalingen.

ART. 30.

Worden gestraft met 1,000 tot 10,000 frank geldboete en met een maand tot een jaar gevangenisstraf of slechts met één dier beide straffen,

peines seulement, les administrateurs, directeurs ou gérants de toute entreprise qui aura fait, proposé ou annoncé des opérations d'assurances sur la vie, sans avoir obtenu l'autorisation de fonctionner ou après que cette autorisation aura cessé ses effets.

Les jugements de condamnation seront, aux frais des condamnés, publiés en entier dans le « Recueil des actes de sociétés » annexé au *Moniteur* et dans deux autres journaux au moins désignés par le tribunal. La publication se fera à la requête du ministère public.

ART. 31.

Seront punis d'une amende de 50 à 3,000 francs et d'un emprisonnement de huit jours à trois mois ou d'une de ces peines seulement, les agents, courtiers ou intermédiaires qui auront proposé ou fait souscrire des polices d'assurances sur la vie pour des entreprises non autorisées ou qui ont cessé de l'être.

L'amende sera prononcée pour chaque opération, sans que les peines cumulées puissent excéder 5,000 francs.

ART. 32.

En cas de récidive dans les cinq ans d'une première condamnation, le minimum et le maximum des amendes établies par les articles 30 et 31 seront portés au double et il sera toujours prononcé une peine d'emprisonnement.

ART. 33.

Toute déclaration ou dissimulation frauduleuse dans les documents produits en vertu des articles 3, 5 et 22 sera punie des peines prévues par l'article 196 du Code pénal.

de beheerders, bestuurders of zaakvoerders van elke verzekeringsonderneming, die levensverzekeringsverrichtingen doet, aanbiedt of aanmeldt zonder daarvoor toelating te hebben bekomen, of wanneer de daarvoor verleende toelating niet meer van kracht is.

De veroordeelende vonnissen worden, ten koste der veroordeelden, in hun geheel bekendgemaakt in de bijlage tot den *Moniteur belge*, « Recueil des actes de sociétés », alsmede in minstens twee andere door het gerecht aangeduide kranten. De bekendmaking geschiedt op verzoek van het openbaar ministerie.

ART. 31.

Worden gestraft met 50 tot 3,000 frank geldboete en met acht dagen tot drie maand gevangenisstraf of slechts met één der beide straffen, de agenten, makelaars of tussenpersonen, die levensverzekeringspolissen van niet meer toegelaten verzekeringsondernemingen aanbieden of laten onder teekenen.

De geldboete wordt opgelegd voor elke verrichting, zonder dat de gezamenlijke geldboeten nochtans 5,000 fr. mogen te boven gaan.

ART. 32.

In geval van herhaling binnen vijf jaar, te rekenen van de vorige veroordeeling worden de bij de artikelen 30 en 31 bepaalde geldboeten op het dubbel gebracht en telkens zal dan ook een gevangenisstraf worden opgelegd.

ART. 33.

Voor elke bedriegelijke aangifte of achterhouding in de krachtens de artikelen 3, 5 en 22 vertoonde stukken, wordt gestraft met de bij artikel 196 van het Strafwetboek voorziene straffen.

ART. 34.

Sont assimilés aux loteries et passibles des peines portées aux articles 302 et 303 du Code pénal, toutes opérations d'épargne, de capitalisation ou d'assurance comportant l'accumulation de sommes à répartir entre les intéressés, soit par voie de tirage au sort, soit par l'effet d'une stipulation de survie exclusive de tout engagement mathématiquement déterminé en fonction des contributions ou participations individuelles.

ART. 35.

Les sociétés ou associations sont solidairement responsables des condamnations pécuniaires prononcées contre leurs administrateurs, directeurs, gérants et préposés, conformément aux dispositions qui précèdent.

CHAPITRE VII.

Dispositions d'exécution et dispositions transitoires.

ART. 36.

Les arrêtés d'exécution prévus aux articles 21 et 22 de la présente loi seront pris dans le délai d'un an à partir de sa publication au *Moniteur*.

ART. 37.

L'article 34 et l'article 35, en tant qu'il s'y rattache, seront applicables dix jours après la publication de la présente loi au *Moniteur*.

Les autres dispositions de la loi n'entreront en vigueur que six mois après la publication au *Moniteur* du règlement du contrôle.

ART. 34.

Worden met loterijen gelijkgesteld en zijn strafbaar met de bij de artikelen 302 en 303 van het Strafwetboek voorziene straffen, alle spaar- of verzekeringskapitalisatieverrichtingen, houdende bijeenbrenging van sommen over de belanghebbenden om te slaan, 'tzij bij loting, 'tzij naar een overlevingsbepaling, ter uitsluiting van elke wetenschappelijke bepaalde verbintenis in verband met persoonlijke bijdragen en deelnemingen.

ART. 35.

De maatschappijen en vereenigingen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de aan hun beheerders, bestuurders, zaakvoerders en beambten overeenkomstig bovenstaande bepalingen opgelegde geldstraffen.

HOOFDSTUK VII.

Uitvoerings- en overgangsbepalingen.

ART. 36.

De bij de artikelen 21 en 22 dezer wet voorziene uitvoeringsbesluiten dienen gegeven binnen den termijn van één jaar, te rekenen van de bekendmaking dezer wet in den *Moniteur belge*.

ART. 37.

Artikel 34 en, voor zoover het daarmee in verband staat, artikel 35 treden in werking tien dagen na de bekendmaking dezer wet in den *Moniteur belge*.

De overige bepalingen der wet treden eerst in werking zes maand na de bekendmaking der toezichtsverordening in den *Moniteur belge*.

Toutefois, les requêtes aux fins d'autorisation pourront être introduites dès le lendemain de cette publication ; l'article 33 sera en ce cas immédiatement applicable à la production des preuves et justifications faites à l'appui de la requête.

ART. 38.

Les entreprises d'assurances sur la vie opérant dans le royaume à la date de la publication de la loi et qui voudront y continuer leurs opérations, seront tenues de produire leur requête, accompagnée des preuves et justifications visées par l'article 3, avant l'expiration du délai de six mois prévu par le deuxième alinéa de l'article 37.

Elles pourront continuer à fonctionner provisoirement jusqu'à ce qu'il ait été statué sur cette requête, à la condition qu'elles aient constitué le cautionnement prévu par l'article 16.

La liste des entreprises qui se trouveront dans ce cas sera publiée tous les mois au *Moniteur*.

Si le cautionnement n'est pas constitué, la conclusion de nouvelles opérations sera passible des peines établies par les articles 30, 31 et 32.

ART. 39.

L'autorisation pourra être accordée, à titre provisoire, aux entreprises visées par l'article 38 et dont les réserves mathématiques n'atteignent qu'une fraction de la somme déterminée en vertu de l'article 17. Ces réserves seront, en ce cas, dûment complétées dans les cinq ans, à défaut de quoi l'autorisation sera retirée d'office.

ART. 40.

Il n'est porté aucun préjudice aux droits résultant des contrats en cours antérieurement à l'expiration des dé-

Evenwel mogen de verzoekschriften om toelating ingezonden worden van daags na bedoelde bekendmaking ; in dit geval zal artikel 33 onmiddellijk van toepassing zijn op de tot staving van het verzoek te vertoonen stukken.

ART. 38.

De levensverzekeringsondernemingen op den dag van de bekendmaking der wet in het rijk werkzaam en verlangende er voort te werken, dienen hun verzoekschrift alsmede de bij artikel 3 bedoelde stukken in te zenden vóór het verstrijken van een termijn van zes maand voorzien bij lid 2 van artikel 7.

Ze mogen tijdelijk voortwerken, totdat omtrent hun verzoek een beslissing werd genomen, onder voorwaarde dat ze de bij artikel 16 voorziene zekerheid hebben gesteld.

De lijst der in bedoeld geval zich bevindende ondernemingen zal elke maand in den *Moniteur belge* worden bekendgemaakt.

Hebben ze de zekerheid niet gestort, zoo zijn ze voor het sluiten van nieuwe verzekeringsovereenkomsten strafbaar met de bij de artikelen 30, 31 en 32 voorziene straffen.

ART. 39.

De toelating mag voorloopig verleend worden aan de bij artikel 38 bedoelde ondernemingen, wier wetenschappelijke reserve slechts een gedeelte bedraagt van de bij artikel 17 bepaalde som. In dit geval dient de reserve binnen een termijn van vijf jaar behoorlijk aangevuld, zooniet wordt de toelating ambtshalve ingetrokken.

ART. 40.

De rechten voortvloeiende uit overeenkomsten loopende vóór het verstrijken der termijnen onderscheiden-

lais respectivement fixés par les alinéas 1 et 2 de l'article 37.

ART. 41.

La présente loi est applicable au territoire de la Colonie du Congo.

ART. 42.

Tous les trois ans, le Gouvernement fera rapport aux Chambres sur l'exécution de la présente loi.

Donné à Ostende, le 28 juillet 1920.

lijk bedoeld bij de leden 1 en 2 van artikel 37, blijven onverminderd.

ART. 41.

Deze wet is toepasselijk in het grondgebied der Congokolonie.

ART. 42.

Om de drie jaar dient de Regeering aan de Wetgevende Kamers verslag te doen omtrent de uitvoering dezer wet.

Gegeven te Oostende, den 28^e Juli 1920.

ALBERT.

Par le Roi :

*Le Ministre de l'Industrie, du Travail
et du Ravitaillement,*

Van 's Konings wege :

*De Minister van Nijverheid, Arbeid en
Bevoorrading,*

J. WAUTERS.